

ผลการเรียนรู้คำช่วยสี่สถานที่ (に で を) และ การนำไปประยุกต์ใช้ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น ผ่านกระบวนการเรียนการสอนแบบทางตรง

กนก รุ่งกิตติกุล¹

ชฎาภรณ์ จันทร์ประเสริฐ²

รุ่งฤดี เสียวกิตติกุล³

วันชัย สิลพัทธ์กุล⁴ ททียวรรณ เจริญกิตติกานนท์⁵

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายคือ 1) เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลความเข้าใจเรื่องคำช่วยสี่สถานที่ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่ผ่านกระบวนการเรียนการสอนแบบทางตรงในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1-4 โดยอาศัยมุมมองเรื่องการวัดผลการบรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) ตามทฤษฎีของบลูม (Bloom's Taxonomy) 2) เพื่อศึกษาความแตกต่างของกระบวนการคิดในการเลือกใช้คำช่วยสี่สถานที่ในระดับความจำ ระดับความเข้าใจ และระดับการประยุกต์ใช้โดยใช้เครื่องมือทดสอบทางสถิติ 3) เพื่อหาแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการเรียนการสอนแบบทางตรงในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1-4 ก่อนข้างสัมฤทธิ์ผลในการสอนคำช่วยสี่สถานที่ที่ใช้ความจำอย่างเห็นได้ชัด 2) จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยในการเลือกตอบเหตุผลด้วยการทดสอบ F-test วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ ANOVA พบว่า ค่าเฉลี่ยในการเลือกตอบเหตุผลของแต่ละระดับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ผลงานวิจัยนี้ทำให้เห็นถึงกระบวนการคิดในการเลือกใช้คำช่วยรวมถึงข้อผิดพลาดในการเลือกใช้คำช่วยสี่สถานที่ของนักศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1-4 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: คำช่วยสี่สถานที่ (に, で และ を) กระบวนการเรียนการสอนแบบทางตรง ด้านพุทธิพิสัย

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์ภาควิชาภาษาปัจจุบันตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร อีเมล: rkanok2000@yahoo.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาปัจจุบันตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร อีเมล: chada254744@hotmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาปัจจุบันตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร อีเมล: rungleao@hotmail.com

⁴ รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาปัจจุบันตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร อีเมล: newpattagul@hotmail.com

⁵ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาปัจจุบันตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร อีเมล: pring417@hotmail.com

Locative Particles (ni, de, o) Learning Achievement and Application of Japanese Learners Taught with Direct Instruction

Kanok Runggeratigul⁶ Chadaporn Chanprasert⁷ Rungruedee Leakittikul⁸

Wanchai Silapattagul⁹

Hathaiwan Chaimkeeratianon¹⁰

Abstract

The objectives of this research are to 1) study and understand whether second year students having completed the direct instruction courses Basic Japanese I to IV at the Faculty of Arts, Silpakorn University are able to use locative particles, namely ni, de, and o, correctly according to Bloom's taxonomy cognitive domain; 2) study the differences in the thinking processes of using locative particles at 'remembering', 'understanding', and 'applying' levels using statistical tests; and 3) optimize the teaching methods of Basic Japanese I to IV. The results show 1) the direct instruction teaching method used in Basic Japanese I to IV is rather effective for students to use locative particles at memorization level; 2) the average in each section differs significantly by a level 0.05 based on the statistical analysis, using F-test and ANOVA, of the student's answers in each section of the test; and 3) the enhancement of students' cognitive processes in choosing locative particles and their self-assessment of errors. This could be beneficial for improving the teaching methods in Basic Japanese I to IV.

Keywords: locative particles (ni, de, o), direct instruction, cognitive domain

---

⁶ Assistant Professor Ph.D. at Eastern Modern Language Department, Silpakorn University. e-mail: rkanok2000@yahoo.com

⁷ Assistant Professor at Eastern Modern Language Department, Silpakorn University. e-mail: chada254744@hotmail.com

⁸ Assistant Professor at Eastern Modern Language Department, Silpakorn University. e-mail: rungleao@hotmail.com

⁹ Associate Professor at Eastern Modern Language Department, Silpakorn University. e-mail: newpattagul@hotmail.com

¹⁰ Assistant Professor at Eastern Modern Language Department, Silpakorn University. e-mail: pring417@hotmail.com

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนทางตรง (Direct Instruction) คือ การจัดการเรียนรู้แบบยึดครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งการจัดการเรียนรู้วิธีนี้ได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์ว่า เป็นการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกับระบบการศึกษาในปัจจุบัน เนื่องจากไม่ก่อให้เกิดกระบวนการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ของผู้เรียน แต่ในความเป็นจริง หากเป็นกรณีที่เนื้อหาสาระในตำราเรียนยากและมีปริมาณมาก การจัดการเรียนการสอนทางตรงโดยผู้สอนบรรยายอย่างกระชับและเข้าใจง่าย มีส่วนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจได้มากกว่าการอ่านตำรายาก ๆ หรือไปศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง (Khammani, 2017) เช่นเดียวกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาพื้นฐานภาษาญี่ปุ่นของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งเริ่มสอนตั้งแต่การอ่านและเขียนตัวอักษร และมีเป้าหมายให้นักศึกษามีความรู้ถึงช่วงปลายระดับต้น (N4) เมื่อจบรายวิชาเบื้องต้นในชั้นปีที่ 2 ดังนั้น ในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1-4 ในชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 2 รวม 4 ภาคการศึกษา ผู้สอนจึงเลือกใช้วิธีการสอนแบบทางตรง คือ บรรยายเนื้อหาให้ผู้เรียนได้เข้าใจอย่างรวดเร็ว เน้นการยกตัวอย่าง การอธิบาย และการฝึกฝนในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาจำนวนมากได้ในระยะเวลาอันสั้น และพร้อมจะเรียนวิชาภาษาญี่ปุ่นระดับกลางในชั้นปีที่ 3 และ 4 ต่อไป เมื่อพิจารณาผลประเมินการสอน ประกอบกับการสัมภาษณ์ความพึงพอใจของนักศึกษาพบว่า มีผลประเมินในเชิงบวก เช่น การสอนในห้องเรียนทำให้เข้าใจมากขึ้นกว่าการอ่านตำราเรียนเอง เนื่องจากผู้สอนอธิบายเนื้อหาชัดเจน และมีเทคนิคการเรียนรู้เพิ่มเติมทำให้นักศึกษาจดจำและนำไปใช้ได้ง่าย แต่ในขณะเดียวกันก็มีผลประเมินในเชิงลบว่า ผู้สอนสอนเร็วจนทำให้นักศึกษาบางคนตามบทเรียนไม่ทัน

คณะผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาผลสัมฤทธิ์และการประยุกต์ใช้ของนักศึกษาที่ผ่านกระบวนการเรียนการสอนแบบทางตรงในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1-4 โดยประเด็นที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษา คือ ปัญหาการใช้คำช่วยชี้สถานที่ ซึ่งถือเป็นปัญหาใหญ่สำหรับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น ทั้งผู้เรียนชาวต่างชาติ (Sakoda, 2001 ; Kamimura, 2003 ; Shimada, 2011 ; Okada & Hayashida, 2016 ; Yamaguchi, 2017) และชาวไทย (Na ranong, 2003 ; Jongsutjarittam, 2006 ; Chawengkitwanich, 2013) เนื่องจากวิธีใช้คำช่วยในภาษาญี่ปุ่นมีความซับซ้อน ต้องอาศัยทั้งการจำทฤษฎี ความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์ รวมถึงการพิจารณาโครงสร้างประโยคเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของคำต่างๆ ในประโยค จึงจะสามารถเลือกใช้คำช่วยได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องการบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของนักศึกษาตามทฤษฎีของบลูม (Bloom's Taxonomy) ที่มีการจำแนกระดับความรู้ความสามารถจากระดับต่ำสุดไปสูงสุด เริ่มตั้งแต่ระดับความจำ (Remembering) ความเข้าใจ (Understanding) การประยุกต์ใช้ (Applying) การวิเคราะห์ (Analyzing) การประเมินผล (Evaluating) และการสร้างสรรค์ (Creating) (Anderson & Krathwohl, 2001) โดยผลของการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ของการเรียนการสอนแบบทางตรงที่ใช้สอนในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1-4 และสามารถนำไปพัฒนาวิธีการเรียนการสอนได้ต่อไป

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

Joyce & Weil (1996 : 334) กล่าวถึงความสำคัญของการสอนแบบทางตรงว่า ผู้สอนเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์การเรียนรู้ และเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ และในการนำวิธีการสอนแบบทางตรง (Direct Instruction Method) ไปใช้ สามารถแก้ปัญหาด้านการพูด การอ่านออกเสียง การสื่อสาร การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทั้งเนื้อหาสาระและการฝึกทักษะด้วยการลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริงที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้ ในงานวิจัยของ Chanchay, Thongkamkaew, & Naphatthalung, (2014) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านจับใจความและการเขียนสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการสอนทางตรงร่วมกับผังกราฟฟิก พบว่าการสอนทางตรงเป็นวิธีสอนโดยมุ่งเน้นการให้ความรู้ที่ลึกซึ้ง ได้เรียนรู้เนื้อหาสาระและমনทัศน์ต่าง ๆ ได้ฝึกทักษะการปฏิบัติและใช้เวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยได้เร็วและได้มากในเวลาจำกัด เป็นวิธีที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่ยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการเรียน และมีประสบการณ์ส่วนตัวย่น คณะผู้วิจัยจึงนำมาประยุกต์สอนภาษาญี่ปุ่นเริ่มต้นโดยปรับกระบวนการสอนให้เหมาะแก่ผู้เรียนที่ไม่ใช่เด็กเล็ก โดยเน้นอธิบายให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์คำช่วยตามจากประโยคตัวอย่างและสถานการณ์ต่าง ๆ

ส่วนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความผิดพลาดในการใช้คำช่วยชี้สถานที่ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่เป็นชาวต่างชาติพบว่า ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเรื่องปัญหาการใช้คำช่วยชี้สถานที่ผิดพลาดระหว่าง に กับ で เช่น งานวิจัยของ Sakoda (2001) ที่เก็บข้อมูลจากบทสนทนาของนักศึกษาชาวต่างชาติจำนวน 60 คน มีเป้าหมายที่จะสำรวจกระบวนการใช้คำช่วยผิด โดยเน้นที่คำช่วย で และ に ปรากฏว่า ผู้เรียนมีแนวโน้มจะใช้คำช่วยทั้งสองคำนี้สลับกัน เนื่องจากผู้เรียนเคยชินกับรูปแบบการเติมคำช่วยโดยพิจารณาจากคำนามที่มาจากข้างหน้า กล่าวคือ หากเป็นคำนามชี้ตำแหน่งสถานที่ เช่น 上, 下 จะใช้คำช่วย に และหากเป็นคำนามที่เป็นสถานที่ที่จะใช้คำช่วย で ซึ่งงานวิจัยของ Kamimura (2003) ก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sakoda (2001) โดยงานวิจัยของ Kamimura (2003) สำรวจการใช้คำช่วยของนักศึกษาชาวต่างชาติ 33 คนซึ่งกำลังศึกษาภาษาญี่ปุ่นอยู่ในระดับต้น โดยเน้นการสำรวจการใช้คำช่วย に ชี้สถานที่ซึ่งมักจะสับสนได้ง่ายกับคำช่วย で ที่ใช้ชี้สถานที่ที่เกิดการกระทำ ผลการสำรวจพบว่าการเลือกใช้คำช่วย に และ で ผิดพลาดนั้นเกิดจากนักศึกษามีรูปแบบการเติมคำช่วยที่พึ่งคำนามข้างหน้าคำช่วยมากกว่าจะดูคำกริยาหลัก กล่าวคือ หากข้างหน้าคำช่วยเป็นคำนามที่ชี้ตำแหน่งสถานที่ เช่น ข้างหน้า ข้างใน มักจะเติม に และหากเป็นคำนามที่เป็นสถานที่ เช่น ชื่อตึก หรือคำนามเฉพาะ มักจะเลือกเติมคำช่วย で สาเหตุอีกประการ คือ นักศึกษาสับสนประเภทของคำกริยาในภาษาญี่ปุ่นกับภาษาแม่ของตนเอง เช่น กริยา 働く ที่แปลว่า ทำงาน โดยนักศึกษาร้อยละ 90 คิดว่า คำว่า “ทำงาน” เป็นคำกริยาที่เป็นการกระทำจึงเลือกใช้ で มากกว่า に หรือ คำกริยา 待つ ที่แปลว่า คอย นักศึกษาเลือกใช้คำช่วย に แทน で เนื่องจากคิดว่าคำกริยา 待つ ไม่ใช่คำกริยาที่เป็นการกระทำ จึงใช้ に ที่ชี้สถานที่ที่ตั้งอยู่แทน นอกจากนี้ในงานวิจัยของ Yamaguchi (2017) ที่สำรวจเรียงความของผู้เรียนชั้นต้นพบลักษณะเฉพาะของการเขียนเรียงความของผู้เรียนชั้นต้นว่า

ใช้คำช่วย に มากเกินไป และคำช่วย に ที่ใช้ผิดมากที่สุดคือ に ที่ใช้เวลากับชื่อสถานที่ โดยคำช่วย に ชื่อสถานที่จะ สับสนกับคำช่วย で ที่ชื่อสถานที่ เช่น ประโยค 「ロビーに友達に会った」 ในประโยคนี้ใช้คำช่วยผิดเนื่องจาก ผู้เรียนมีภาพความรู้สึกของคำกริยา “พบที่..” คือ ต้องเคลื่อนที่ไปยังสถานที่นั้น ๆ จึงพบกันได้ ซึ่งผลงานวิจัยของ Yamaguchi เป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของ Okada & Hayashida (2016) ที่ศึกษาการเรียนรู้คำช่วย に ที่ชื่อสถานที่ที่เป็นจุดหมายของการเคลื่อนที่กับคำช่วย で ที่แสดงสถานที่ที่เกิดการกระทำของผู้เรียนชาวจีนที่ เรียนภาษาญี่ปุ่นระดับชั้นกลางผ่านประโยคที่ผู้เรียนใช้ผิดที่ว่า 「あの喫茶店にコーヒーを飲む」 ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนชาวจีนเลือกใช้ に ในประโยคข้างต้นเพราะสับสนระหว่างการใช้คำช่วย に ที่แสดงจุด หมายของการเคลื่อนที่กับคำช่วย で ที่แสดงสถานที่ที่เกิดการกระทำ เนื่องจากผู้เรียนเห็นภาพของการเคลื่อนที่ จากองค์ประกอบทั้งหมดในประโยค ไม่ใช่จากกริยา ดังนั้น เมื่อผู้เรียนคิดว่า “มีการเคลื่อนที่ไปสู่ที่หนึ่ง” จึงเกิด ความผิดพลาดในการเลือกใช้คำช่วยจากคำช่วย で เป็น คำช่วย に แทน นอกจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ สับสนระหว่างคำช่วยชื่อสถานที่ に และ で ยังพบงานวิจัยที่ชี้ความผิดพลาดในการใช้คำช่วยชื่อสถานที่ระหว่าง に で และ を ได้แก่ งานวิจัยของ Shimada (2011) ที่วิเคราะห์การใช้ผิดจากข้อความคำพูดที่ผู้เรียนชาวจีนเขียน ในบัตรแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน ไดอารี่ และบล็อก ปรากฏว่า ในบรรดาตัวอย่างของการใช้ผิด มีการใช้คำช่วย ผิดจำนวนมาก โดยเฉพาะคำช่วย に ที่ชื่อสถานที่ ซึ่งกริยาส่วนใหญ่ในประโยคที่ใช้ผิดเป็นคำกริยาที่ใช้กันบ่อยใน ชีวิตประจำวัน และเป็นคำกริยาที่เรียนในระดับชั้นต้น แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้หน้าที่คำช่วยควบคู่ไปกับ กริยา แต่เป็นการเรียนแยกกันระหว่างคำช่วยและคำกริยา จึงทำให้เกิดความสับสนในการเลือกใช้คำช่วย ดังนั้น หากให้เรียนโดยจำเป็นคู่ระหว่างคำกริยากับคำช่วย น่าจะช่วยป้องกันการใช้คำช่วยผิดได้

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำช่วยชื่อสถานที่ที่ผิดพลาดของผู้เรียนชาวต่างชาติสรุป ได้ว่า สาเหตุที่ผู้เรียนใช้ に กับ で ผิดมาจากสาเหตุหลัก 2 ประการ คือ 1) ผู้เรียนใช้คำช่วยโดยพิจารณาจากคำ นามที่อยู่หน้าคำช่วยที่จะเติมมากกว่าพิจารณาจากคำกริยาที่ตามมา ซึ่งน่าจะเกิดจากมิได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่ ของคำช่วยกับคำกริยานั้น ๆ 2) ในกรณีที่ผู้เรียนใช้คำช่วยโดยพิจารณาจากคำกริยาพบว่า ผู้เรียนไม่สามารถแยก ประเภทได้ว่า เป็นคำกริยาประเภทใด เช่น คำกริยาแสดงการกระทำ หรือแสดงการเคลื่อนที่ เป็นต้น จึงใช้คำช่วย ผิด ซึ่งสาเหตุเหล่านี้จะเกิดจากอิทธิพลของภาษาแม่ และความคิดเชื่อมโยงที่แตกต่างกับภาษาญี่ปุ่น จากข้อสรุป จะเห็นได้ว่า แม้ Shimada (2011) จะเสนอให้เวลาเรียนในชั้นเรียนควรสอนคำช่วยควบคู่ไปกับคำกริยาจึงจะทำให้ ผู้เรียนจำและใช้ถูก แต่ก็จะมีปัญหา คือ นักศึกษากลับจำคำช่วยคู่กับคำนามที่อยู่ข้างหน้า ซึ่งทำให้เกิดปัญหา การใช้ผิดได้เช่นกัน และเมื่อมองจากสาเหตุที่ 2 จะพบว่า ปัญหาเรื่องความเข้าใจและการประยุกต์ใช้กับภาษาแม่ ของผู้เรียน เป็นเหตุให้เกิดความผิดพลาด ทั้ง 2 สาเหตุนี้อาจแสดงให้เห็นว่า การสอนแบบทางตรงเกี่ยวกับคำช่วย จะต้องไม่มุ่งเน้นแต่ความจำเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องให้ผู้เรียนเข้าใจแนวความคิดของชาวญี่ปุ่น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกริยาอื่น ๆ ได้จึงจะสามารถต่อยอดความรู้ของผู้เรียนให้ไปสู่ขั้นสูงยิ่งขึ้นได้

สำหรับกรณีศึกษาปัญหาคำช่วยของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยพบว่า การใช้คำช่วยเป็นปัญหาใหญ่ สำหรับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษาเช่นกัน ในระดับมัธยมศึกษา

Jongsutjarittam (2006) ได้ผลการวิจัยว่า คำช่วยเป็นสิ่งที่เป็นปัญหาอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น โดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนในระดับอุดมศึกษา Na ranong (2003) ได้ศึกษาวิเคราะห์ ประโยคผิดในเรื่องความขึ้นต้นและชั้นกลางของนักศึกษาชาวไทยที่เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในระดับความรู้ ชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 ตามลำดับ จากมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน 5-7 แห่ง ในระยะเวลา 2 ปีต่อเนื่องกันพบว่า มีประโยคผิดเกี่ยวกับคำช่วยร้อยละ 47 ลักษณะผิดของคำช่วยโดยสรุป ได้แก่ การตกหล่นคำช่วย การใส่คำช่วย ที่เป็นส่วนเกิน การสับสนกับคำช่วยอื่น งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า แม้นักศึกษากลุ่มเป้าหมายเดิมจะมีระดับความรู้ ภาษาญี่ปุ่นสูงขึ้น แต่ปัญหาในด้านการใช้คำช่วยไม่ได้ลดน้อยลงไป ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการเลือกใช้คำช่วยชี้ สถานที่ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย Chawengkitwanich (2013) ได้ศึกษาปัญหาการเลือกใช้คำช่วยแสดง สถานที่ เ และ 处 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า 1) หากเป็นคำกริยาที่คุ้นเคยและผู้เรียนจดจำคำช่วยที่ใช้ร่วมกับ คำกริยานั้น ๆ เป็นกลุ่มก้อน เช่น NOUN เ NOUN が ある / いる ผู้เรียนมีแนวโน้มเลือกใช้คำช่วยโดยพิจารณา จากคำกริยา ก่อนเป็นอันดับแรก แต่ถ้าไม่ใช่คำกริยาที่คุ้นเคย และมีคำนามแสดงตำแหน่งภายในประโยค เช่น 上 (ด้านบน) ก็จะมีแนวโน้มเลือกใช้คำช่วย เ มากกว่า 处 2) คำกริยามีผลต่อการเลือกใช้คำช่วยถูกหรือผิดอย่าง มาก เช่น กริยา 住む (อาศัยอยู่) ผู้เรียนน่าจะใช้กฎวิธีการจดจำคำกริยาเป็นกลุ่มก้อนว่า คำกริยาเหล่านี้ต้องใช้กับ คำช่วย เ ในขณะที่เลือกใช้คำช่วยของคำกริยา ある (มีหรือเกิดเหตุการณ์) ในสำนวน 事故がある (เกิด อุบัติเหตุ) หรือกริยา 忘れる (ลืม) ไม่ถูกต้อง เนื่องจากผู้เรียนไม่เข้าใจความหมายของคำกริยาเหล่านี้อย่างถ่องแท้ และได้รับอิทธิพลจากภาษาแม่ 3) กรณีที่โครงสร้างประโยคมีความซับซ้อน หรือมีคำแทรกระหว่างคำนามบอก สถานที่กับคำกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ ผู้เรียนส่วนหนึ่งไม่สามารถใช้คำช่วยได้อย่างถูกต้อง ซึ่งผลการศึกษาของ Chawengkitwanich (2013) ทำให้ทราบว่า ผู้เรียนชาวไทยที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการวิจัยมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้ คำช่วยที่ชี้สถานที่โดยพิจารณาจากคำกริยามากกว่าคำนามที่อยู่หน้าคำช่วย แต่กรณีที่ เป็นคำกริยาที่ไม่คุ้นเคย ผู้เรียนชาวไทย โดยเฉพาะในระดับขั้นต้นและชั้นกลางมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้คำช่วยโดยพิจารณาจากคำนามที่อยู่ หน้าคำช่วย

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า “คำช่วยชี้สถานที่” เป็นประเด็นปัญหา สำหรับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษา เพราะผู้เรียนมักจะเลือกใช้คำ ช่วยจากการจำและความคุ้นเคย แต่ยังไม่สามารถเข้าใจ ติความ และคติวิเคราะห์เพื่อนำไปปรับประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งหากผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายนี้ได้ ก็มีแนวโน้มที่จะสามารถพัฒนาการเรียนรู้อาษาญี่ปุ่นในระดับสูงได้อย่าง มีประสิทธิภาพ เนื่องจากความเข้าใจคำช่วยภาษาญี่ปุ่นเป็นพื้นฐานสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการเรียนรู้อาษาญี่ปุ่น

งานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นไปในเชิงการหาสาเหตุหรือข้อผิดพลาดของผู้เรียนเกี่ยวกับการใช้คำช่วยชี้ สถานที่ แต่ยังไม่มียงานวิจัยในด้านกระบวนการบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน งานวิจัยนี้จึงใช้แบบทดสอบ อิงทฤษฎีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของบลูม (Bloom & other, 1956) ซึ่งได้พัฒนากรอบทฤษฎีที่ใช้เป็นเครื่องมือ ในการจัดระดับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางปัญญาและความคิดอันเป็นผลมาจากการศึกษาเรียกว่า Bloom's Taxonomy โดยกำหนดไว้ 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) ด้านจิตพิสัย (Affective domain) และด้านทักษะทางกาย (Psychomotor domain) ซึ่งได้รับการยอมรับและนำมาใช้ในการออกแบบ

หลักสูตรจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา สำหรับงานวิจัยนี้จะมุ่งด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามตามแนวบลูมจัดทำเป็นแบบทดสอบ (Promratana, 2015) ที่จำแนกระดับความสามารถจากระดับต่ำสุดไปสูงสุด เริ่มตั้งแต่ระดับความจำ (Remembering) เป็นความสามารถของสมองในการระลึกได้ จำความรู้ สารสนเทศ แสดงรายการได้ ระบอบอกชื่อได้ ซึ่งเป็นความจำระยะยาว ความเข้าใจ (Understanding) เป็นความสามารถของสมองในการแปล สร้างความหมาย ยกตัวอย่าง สรุป อ้างอิง การศึกษาด้วยตนเอง การประยุกต์ใช้ (Applying) เป็นการใช้กระบวนการที่ได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดในสถานการณ์ใหม่ หรือสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน การวิเคราะห์ (Analyzing) เป็นการแยกความรู้้ออกเป็นส่วน ๆ โดยสามารถให้เหตุผลว่า ความรู้ส่วนย่อยที่แยกแต่ละส่วนมีความเกี่ยวข้องกับโครงสร้างของความรู้ทั้งหมดอย่างไร การประเมินผล (Evaluating) เป็นความสามารถของสติปัญญา เกี่ยวกับการตรวจสอบ ควบคุม ทดสอบ เพื่อค้นหาความไม่สอดคล้องหรือความขัดแย้งในกระบวนการหรือ ผลผลิต และการวิพากษ์ต่าง ๆ เพื่อการตัดสินใจ และการสร้างสรรค์ (Creating) คือ ความสามารถของสติปัญญาในการสร้างสิ่งใหม่จากสิ่งที่เคยเรียนรู้ หรือพบเห็นในบริบทต่าง ๆ ที่สามารถสร้างสรรค์งาน วางแผนงาน และดำเนินงานตามกระบวนการจนได้รับความสำเร็จ (Pradubwate, 2017) เพื่อดูสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาที่ผ่านกระบวนการเรียนการสอนแบบทางตรง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจเรื่องคำช่วยชี้สถานที่ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่ผ่านกระบวนการเรียนการสอนแบบทางตรงในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1-4 ว่า นักศึกษามองว่าวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ได้ในระดับที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้มากน้อยเพียงใด โดยอาศัยมุมมองเรื่องการวัดผลการบรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) ตามทฤษฎีของบลูม (Bloom's Taxonomy)
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของกระบวนการคิดในการเลือกใช้คำช่วยชี้สถานที่ในระดับความจำ ระดับความเข้าใจ และระดับการประยุกต์ใช้ โดยใช้เครื่องมือทดสอบทางสถิติ
3. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1-4 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสัมฤทธิ์ผลความเข้าใจและกระบวนการคิดเรื่องคำช่วยชี้สถานที่ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่ผ่านกระบวนการเรียนการสอนแบบทางตรงในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1-4
2. ทำให้ทราบความแตกต่างของกระบวนการทางความคิดในการเลือกคำช่วยชี้สถานที่ในระดับความจำ ระดับความเข้าใจ และระดับการประยุกต์ใช้
3. ได้ข้อเสนอแนะเรื่องแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1-4

กลุ่มประชากรในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายของงานวิจัยนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่ผ่านการเรียนวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1-2 ในระดับชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2561 และวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 3-4 ในระดับชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2562 คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยนักศึกษาไม่มีประสบการณ์การศึกษาในประเทศญี่ปุ่น จำนวนทั้งสิ้น 54 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การหาผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้เรื่องคำช่วยชี้สถานที่ผ่านกระบวนการสอนแบบทางตรงจะวิเคราะห์จากผลการทำแบบทดสอบคำช่วยซึ่งปรับจากแนวคิดเรื่องการบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของนักศึกษาตามทฤษฎีของบลูม (Bloom's Taxonomy) และผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นอาจารย์สอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัย 3 ท่าน การวิเคราะห์ผลขั้นแรกจะใช้วิธีเชิงปริมาณเพื่อหาคำตอบว่า นักศึกษาที่ทำแบบทดสอบผ่านในแต่ละระดับมีเท่าใดโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

2. ศึกษาเนื้อหากระบวนการคิดวิเคราะห์คำตอบตามที่นักศึกษาได้ให้ข้อมูลของเหตุผลหรือวิธีในการเลือก คำช่วยโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์หลังจากที่นักศึกษาทำแบบทดสอบแล้ว และสรุปผลเชิงพรรณนา ซึ่งถือเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

3. ใช้เครื่องมือ ANOVA ทดสอบทางสถิติเพื่อทดสอบว่า ค่าเฉลี่ยของวิธีที่นักศึกษาใช้เลือกคำช่วยชี้สถานที่ในระดับความจำ ระดับความเข้าใจ และระดับการประยุกต์ใช้แตกต่างกันหรือไม่

4. ใช้แบบทดสอบคำช่วยซึ่งผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาภาษาญี่ปุ่น 3 ท่าน แบ่งประเภทโดยปรับจากแนวคิดเรื่องการบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของนักศึกษาตามทฤษฎีของบลูม โดยเป้าหมายของการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ผลที่รายวิชาตั้งไว้ คือ เมื่อผ่านการเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1-4 คาดว่านักศึกษาจะสามารถเลือกใช้คำช่วยในระดับความเข้าใจได้

แบบทดสอบคำช่วยในงานวิจัยนี้จำแนกระดับความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาในเรื่องคำช่วยชี้สถานที่ออกเป็น 3 ระดับ โดยที่แต่ละระดับจะมีจำนวนข้อ¹¹ ในแบบทดสอบไม่เท่ากัน เนื่องจากพิจารณาจากคำกริยาที่ปรากฏในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1-4 เป็นเกณฑ์ ดังนี้

1. ระดับความจำ คือ ความสามารถในการใช้คำช่วยชี้สถานที่ได้อย่างถูกต้องโดยอาศัยทักษะการจำ กล่าวคือสามารถจำกฎเกณฑ์ของการใช้คำช่วยชี้สถานที่ได้ มีจำนวน 13 ข้อ ดังนี้ คำช่วย τ ใช้ชี้สถานที่ที่เกิดการกระทำ ได้แก่ แบบทดสอบข้อ 1 คำช่วย τ ใช้ชี้สถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทาง ได้แก่ แบบทดสอบข้อ 15, 16,

¹¹ จำนวนข้อในบทความนี้ หมายถึง จำนวนตำแหน่งที่ให้เติมคำช่วย

18.2, 21, 25 คำช่วย に ใช้ชี้สถานที่ที่มีการนำบางสิ่งบางอย่างไปไว้ ได้แก่ แบบทดสอบข้อ 26, 29 คำช่วย を ใช้ชี้สถานที่ที่มีการเคลื่อนผ่าน ได้แก่ แบบทดสอบข้อ 6.1, 20.1, 24 และคำช่วย へ ใช้ ชี้สถานที่ที่เคลื่อนที่ออกจาก ได้แก่ แบบทดสอบข้อ 18.1, 28

2. ระดับความเข้าใจ คือ ความสามารถเลือกใช้คำช่วยชี้สถานที่ได้อย่างถูกต้องโดยอาศัยทักษะการจำประกอบกับความเข้าใจ มีจำนวนทั้งสิ้น 19 ข้อ ดังนี้ แบบทดสอบประเภทที่นอกจากจะต้องใช้การจำกฎเกณฑ์ในการใช้คำช่วยชี้สถานที่ได้อย่างถูกต้องแล้ว ยังต้องพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคำนามที่เป็นสถานที่และคำกริยานั้น ๆ จึงจะเลือกคำช่วยได้ถูกต้อง เช่น กรณีที่สถานที่เป็นคำนามแสดงตำแหน่งอย่างในประโยค 「学 部 の 前 ( ) 一 緒 に 写 真 を と り ま し ょ う」 หากนักศึกษาใช้วิธีการเติมคำช่วยจากการจำรูปแบบก็มีแนวโน้มว่าจะเติมคำช่วย に แต่หากนักศึกษามีความเข้าใจประกอบด้วยก็จะพิจารณาจากประเภทของคำกริยาแล้วจึงค่อยเติมคำช่วย ได้แก่ แบบทดสอบข้อ 3, 13, 23 หรือในกรณีที่นักศึกษาต้องพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคำนามที่เป็นสถานที่กับคำกริยาให้ถูกต้อง เช่น 「サイアム ( ) 降 り る」 ในกรณีนี้นักศึกษาต้องเข้าใจว่า サイアム เป็นสถานที่ที่กระทำกริยา “ลงจากยานพาหนะ” หากนักศึกษาใช้ความจำเพียงอย่างเดียวก็มีแนวโน้มจะเติมคำช่วย เพราะจำเป็นรูปแบบว่า “～を降 り る” ได้แก่ แบบทดสอบข้อ 2, 6.2, 14 แบบทดสอบประเภทที่นักศึกษาต้องเข้าใจประเภทหรือความหมายของคำกริยานั้น ๆ จึงจะเลือกใช้คำช่วยได้ถูกต้อง เช่น กริยา 集 ま る เป็นคำกริยาเคลื่อนที่ ไม่ใช่คำกริยาแสดงการกระทำ หรือคำกริยา 育 つ, 生 活 す る, 生 ま れ る, 待 つ, 休 む เป็นคำกริยาแสดงการกระทำ ไม่ใช่คำกริยาแสดงการมีตัวตนอยู่ในสถานที่หนึ่ง หรือคำกริยา 行 く ในประโยค 「こ こ ( ) ま っ す く 行 く」 แสดงการเคลื่อนผ่าน ไม่ใช่คำกริยาเคลื่อนที่ไปสู่สถานที่หนึ่ง ได้แก่ แบบทดสอบข้อ 5, 8, 9.1, 9.2, 10, 11, 17, 22.1, 22.2, 22.3, 30 แบบทดสอบประเภทที่นักศึกษาจะต้องเข้าใจบริบทในประโยค จึงจะเลือกคำช่วยชี้สถานที่ได้ถูกต้อง เช่น คำกริยา 上 が る สามารถใช้คำช่วยได้ทั้ง を และ に ผู้เรียนจึงต้องพิจารณาจากบริบทของประโยคว่า สถานที่ของคำกริยา 上 が る ในแบบทดสอบเป็นสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทาง หรือเป็นสถานที่ที่เคลื่อนผ่าน ได้แก่ แบบทดสอบข้อ 20.2 และข้อ 27

3. ระดับการประยุกต์ใช้ คือ ความสามารถเลือกใช้คำช่วยชี้สถานที่ได้อย่างถูกต้องโดยอาศัยทักษะการคิดและการนำไปปรับใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่ไม่เคยเรียนได้ เช่น ผู้เรียนไม่เคยเรียนคำกริยา 浮 か ぶ แต่หากพิจารณาจากความหมายของคำกริยา และคิดเปรียบเทียบกับคำกริยาที่เคยเรียนมาแล้วอย่างคำกริยา で き る, 書 く, 咲 く ซึ่งเป็นคำกริยาที่ชี้ว่ามีบางสิ่งปรากฏขึ้นมาในสถานที่นั้น ๆ ก็จะสามารถเลือกใช้คำช่วยได้ถูกต้อง โดยแบบทดสอบระดับนี้มีจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ แบบทดสอบข้อ 4, 7, 12, 19, 31

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 จำนวนและจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ตอบคำถามในระดับความจำได้ถูกต้อง โดยแสดงพร้อมกับเหตุผลที่เลือกคำตอบนั้น

ประโยคทดสอบ	คำตอบที่ถูกต้อง %	ดูจากคำถาม	ดูจากกริยา	ใช้ความจำ	คาดเดา	ไม่ตอบ	TOTAL
1. 漢字コンテストはどこ（ ）行われますか。	で 70.37		35 9211	1 268	2 526		38 100
6.4. この電車はチュラロンコン大学（ ）通らないから、	を 92.59		41 82	9 18			50 100
15. 兄は銀行（ ）つとめていますが、去年入ったばかりです。	に 88.89		24 50	24 50			48 100
16. 東京に行くと、いつもこのホテル（ ）泊まります。	に 87.04		14 2979	32 6809	1 213		47 100
18.1. 高校（ ）卒業したら、	を 96.3		29 5577	23 4423			52 100
18.2. すぐアメリカ（ ）留学しようと考えています。	に、へ 83.38	1 222	23 5112	19 4222	2 444		45 100
20.1. 夫がかいたん（ ）上って、2階に上がってることがあります。	を 46.3		17 68	7 28	1 4		25 100
21. 日本の大学（ ）入学することはむずかしいですか。	に 88.89		29 6042	18 375	1 208		48 100
24. あのおぼろさんが川の上（ ）歩いているのを見た人がいるらしいですよ。	を 62.96		26 7647	7 2059	1 294		34 100
25. 会社をやめた後で、この町（ ）ひっこして来ました。	に、へ 85.19		36 7826	4 87	6 1304		46 100
26. この箱はこの本は右の■(たな)（ ）並べておいてください。	に 88.89		26 5417	14 2917	8 1667		48 100
28. 九時までにりょう（ ）出ないと、遅れますよ。	を 94.44		43 8431	8 1569			51 100
29. 写真のうら（ ）何が書いてあるようですが、字が小さくて読めません。	に 98.15		38 6226	18 3396	2 377		58 100
	TOTAL	1	376	184	24	0	585

จากการวิเคราะห์แบบทดสอบผลการเรียนรู้ในระดับความจำทั้งหมด 13 ข้อพบว่า นักศึกษาเลือกคำตอบข้อที่ถูกต้องมากกว่าร้อยละ 80 จำนวน 10 ข้อ เรียงลำดับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ตอบได้ถูกต้องจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ข้อที่มีผู้ตอบได้ถูกต้องมากที่สุด คือ ข้อที่ 29 「写真のうらに書く」 (ร้อยละ 98.15) ตอบโดยพิจารณาจากคำกริยาร้อยละ 62.26 โดยมากกว่าครึ่งให้เหตุผลเหมือนกันว่า “สิ่งที่เขียนไปปรากฏติดอยู่ตรงสถานที่นั้น จึงเลือกใช้คำช่วย に ส่วนผู้ที่ตอบโดยใช้ความจำมีจำนวนร้อยละ 33.96 โดยให้เหตุผลการเลือกคำช่วยว่า “จำรูปประโยคว่า ～に～を書く” และบางส่วนให้เหตุผลเพิ่มเติมว่า “เห็นคำกริยานี้ก็จำโครงสร้างได้เลยไม่จำเป็นต้องพิจารณาจากลักษณะพิเศษของคำกริยาแต่ละคำ” ข้อที่นักศึกษาเลือกคำตอบได้ถูกต้องอันดับ 2 คือ ข้อที่ 18.1 「高校を卒業する」 (ร้อยละ 96.30) ตอบโดยพิจารณาจากคำกริยาว่า “เป็นคำช่วยชี้สถานที่ที่กริยาเคลื่อนออกมา” ร้อยละ 55.77 และตอบจากความจำรูปแบบ “～を卒業する” ร้อยละ 44.23

ส่วนข้อที่นักศึกษาเลือกคำตอบได้ถูกต้องเป็นอันดับ 3 คือ ข้อที่ 28 「いよを出る」 (ร้อยละ 94.44) ตอบโดยพิจารณาจากคำกริยาว่า “เป็นคำช่วยชี้สถานที่ที่กริยาเคลื่อนที่ออกมาจากสถานที่นั้น” ร้อยละ 84.31 และตอบจากความจำรูปแบบว่า “～を出る” ร้อยละ 15.69 รองลงมา คือ ข้อที่ 6.1 「大学を通る」 (ร้อยละ 92.59) ตอบโดยพิจารณาจากคำกริยาว่า “เป็นคำช่วยชี้สถานที่ที่กริยาเคลื่อนที่ผ่าน” ร้อยละ 82 และตอบจากความจำรูปแบบว่า “～を通る” ร้อยละ 18 เมื่อพิจารณาข้อที่นักศึกษาเลือกคำตอบได้ถูกต้องในลำดับถัดไปพบว่า มีข้อที่นักศึกษาเลือกคำตอบได้ถูกต้องเท่ากันทั้งหมด 3 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 15 「銀行につとめる」 (ร้อยละ 88.89) ตอบโดยพิจารณาจากคำกริยาว่า “เป็นคำช่วยชี้สถานที่ที่เป็นสังกัด เหมือนมีชื่อและตำแหน่งแปะติดอยู่สถานที่นั้น” ร้อยละ 50 เท่ากับจำนวนนักศึกษาที่ตอบจากความจำว่า “～につとめる” ข้อที่ 21 「大学に入学する」 (ร้อยละ 88.89) ตอบโดยพิจารณาจากคำกริยาว่า “เป็นคำช่วยชี้สถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทางของคำกริยา” ร้อยละ 60.42 ตอบจากการจำรูปแบบว่า “～に入学する” ร้อยละ 37.50 และข้อที่ 26 「棚に並べる」 (ร้อยละ 88.89) ตอบโดยพิจารณาจากคำกริยาว่า “เป็นคำช่วยชี้สถานที่ที่ของไปติดอยู่” ร้อยละ 54.17 ตอบจากการจำรูปแบบว่า “～に並べる” ร้อยละ 29.17 ข้อที่มีผู้ตอบถูกมากเป็นลำดับถัดไป คือ ข้อ 16 「ホテルに泊まる」 (ร้อยละ 87.04) ตอบโดยพิจารณาจากคำกริยาร้อยละ 29.79 ซึ่งให้เหตุผลไว้ว่า “เป็นสถานที่ที่ประธานไปติดอยู่” และ “เป็นสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทาง” และตอบจากการจำรูปแบบว่า “～に泊まる” ร้อยละ 68.09 ข้อที่ตอบถูกมากเป็นลำดับที่ 9 ได้แก่ ข้อ 25 「この町に引っ越してきた」 (ร้อยละ 85.19) ตอบโดยพิจารณาจากคำกริยามากที่สุด 78.26 โดยให้เหตุผลว่า “เป็นสถานที่ที่เป็นจุดหมายในการย้ายบ้าน” และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อ 18 「アメリカに留学する」 (ร้อยละ 83.33) โดยนักศึกษาพิจารณาจากคำกริยาร้อยละ 51.12 โดยให้เหตุผลว่า “เป็นสถานที่ที่เป็นจุดหมายและมีนัยของคำกริยา 行く” และตอบโดยการจำรูปแบบร้อยละ 42.22

เมื่อพิจารณาคำถามข้อที่มีนักศึกษาเลือกคำตอบข้อที่ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 50 คือ ข้อที่ 20.1 「階段を上る」 ตอบถูกต้องร้อยละ 46.30 และตอบผิดร้อยละ 53.70 โดยนักศึกษาที่ตอบได้ถูกต้องเลือกพิจารณาจากคำกริยาร้อยละ 68 ในข้อนี้ให้เหตุผลว่า “กริยา 上る เป็นกริยาเคลื่อนที่ผ่านสถานที่ คำช่วยจึงต้องใช้ を” และนักศึกษาที่จำสำนวนว่า “階段を上る” มีจำนวนร้อยละ 28 ในอีกด้านหนึ่ง นักศึกษาที่ตอบผิดเลือกใช้คำช่วยに มากที่สุด (ร้อยละ 51.85) โดยให้เหตุผลว่า “เป็นคำช่วยชี้สถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทางของกริยาเหมือนกับ 山にのぼる”

เมื่อพิจารณาเหตุผลที่นักศึกษาเลือกคำตอบในแต่ละข้อพบว่า นักศึกษาเลือกคำตอบโดยพิจารณาจากคำกริยามากกว่าร้อยละ 80 จำนวน 3 ข้อ สูงสุด คือ ข้อที่ 1 「どこで行く」 โดยให้คำตอบว่า “เป็นคำช่วยชี้สถานที่ที่เกิดกริยาที่เป็น action” ร้อยละ 92.11 อันดับสอง คือ ข้อที่ 28 「いよを出る」 ร้อยละ 84.11 และอันดับสาม คือ ข้อที่ 6.1 「大学を通る」 ให้คำตอบว่า “เป็นคำช่วยชี้สถานที่ที่กริยาเคลื่อนที่ผ่าน” ร้อยละ 82 ส่วนคำถามที่นักศึกษาใช้ความจำในการตอบมากกว่าหรือเท่ากับกริยาพิจารณาจากคำกริยา ได้แก่ ข้อที่ 16 「ホテルに泊まる」 ตอบจากการจำร้อยละ 68.09 โดยให้เหตุผลว่า “เรียนหลายรอบแล้ว ตั้งแต่ปี 1 เทอมปลาย

ถึงปี 2” และ ข้อที่ 15 「銀行につとめる」 ที่นักศึกษาตอบจากความจำเป็นจำนวนร้อยละ 50 เท่ากับนักศึกษาที่พิจารณาจากคำกริยา เหตุผลที่นักศึกษาเลือกตอบเช่นนี้ ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า “เพราะจำเป็นคำว่า 「～につとめる」 จะได้ไม่สัมพันธ์กับกริยา 働く” นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษบางคนตอบว่า “ดูจากคำแปลกริยาแล้ว สับสนไม่แน่ใจว่าใช้ に หรือ で เพราะจำได้ว่า คำว่าทำงานมีใช้ทั้งคำช่วย に และ で แต่เหมือน つとめる น่าจะใช้ に มากกว่า”

ตารางที่ 2 จำนวนและจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ตอบคำถามในระดับความเข้าใจได้ถูกต้อง โดยแสดงพร้อมกับเหตุผลในแต่ละข้อ

ประโยคทดสอบ	คำตอบที่ถูกต้อง %	ดูจากจำนวน	ดูจากกริยา	โมดามัง	คาดตา	โมดอบ	TOTAL
2. 夕方、近くの公園（ ）さんぽに行きます。	に、へ 59.26		38 56.25	14 48.75			32 100
3. 母が朝ご飯を作っている時、父はいつもそば（ ）新聞を読んでいます。	で 68.52	1 27	36 97.3				37 100
5. 娘（ ）ばらの花がいっぱい咲いています。	に 81.48		25 56.82	15 34.09	4 9.09		44 100
6.2. サイラム（ ）降りてタクシーに乗り換かえなければなりません。	で 46.3		12 48	7 28	6 24		25 100
8. みなさん、一冊の紙幣（ ）返ってください。	に 64.81		20 57.14	10 28.57	5 14.29		35 100
9.1. 誕生日（ ）生まれて、	で 75.98		26 68.4	12 29.27	3 7.32		41 100
9.2. 編（ ）育ちます。	で 79.68		27 62.79	11 25.38	5 11.68		43 100
10. 日本（ ）生活するためには、たくさんのお金が必要です。	で 85.19		38 82.61	6 13.04	2 4.35		46 100
11. そろそろお父さんが会社（ ）お休みの時間だよ。	に、へ 27.78		11 73.38	2 13.38	2 13.38		15 100
13. タクシーが前（ ）停っていますから、急いでください。	で 77.78	1 238	34 80.95	7 16.67			42 100
14. 親孝（ ）買ったことを覚えていなくて、指環ができませんでした。	で 88.89	3 6.25	28 58.38	14 29.17	3 6.25		48 100
17. 家の近く（ ）火事があったことをラインで読んでびっくりしました。	で 58.7		29 100				29 100
20.2. 夫がかいだんを上って、女爵（ ）上あがってくることがあります。	に 57.41		12 38.71	5 16.13	14 45.16		31 100
22.1. ここ（ ）まっすぐ行って	を 16.67		7 77.78		2 22.22		9 100
22.2. あの角（ ）	を 74.07	1 25	17 42.5	21 52.5		1 2.5	40 100
22.3. な（ ）お帰ってください。	に 85.19		1 21.7	48 99.48	2 4.35		46 100
23. 字簿の前（ ）一緒に写真を撮りましょう。	で 87.04		47 100				47 100
27. とてもつかれたので、帰りのバスの中（ ）寝てしまいました。	で 87.04		38 70.21	10 21.28	4 8.51		47 100
30. ちょっと家（ ）つかれてきたから、あそこ（ ）少し休んで行きましょう。	で 58.7		28 79.31	4 13.79	2 6.9		29 100
TOTAL		6	444	161	75	1	687

จากตารางที่ 2 ซึ่งแสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ตอบคำถามในระดับความเข้าใจทั้งหมด 19 ข้อ ได้ถูกต้องพบว่า ข้อที่นักศึกษาเลือกคำตอบได้ถูกต้องมากกว่าร้อยละ 80 มีจำนวน 6 ข้อ โดยคำถามที่นักศึกษาตอบได้ถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 14 「授業で習った」 (ร้อยละ 88.89) ซึ่งตอบโดยพิจารณาจากคำกริยาร้อยละ 58.33 และตอบจากความจำร้อยละ 29.17 ในข้อนี้ นักศึกษาที่ตอบว่าพิจารณาจากคำกริยาให้เหตุผลว่า 習う เป็นคำกริยาแสดงการกระทำ สถานที่ที่เกิดการกระทำใช้คำช่วย で” ส่วนคำถามที่นักศึกษาตอบได้ถูกต้องรองลงมาเป็นจำนวนร้อยละ 87.04 มี 2 ข้อเท่ากัน ได้แก่ ข้อ 23 「学部の前で写真を撮る」 ตอบโดยพิจารณาจากคำกริยาว่า “เป็นกริยาแสดงการกระทำ สถานที่จึงใช้คำช่วย で” ร้อยละ 100 และข้อ 27 「バスの中で寝た」 ตอบโดยพิจารณาจากคำกริยาร้อยละ 70.21 และตอบโดยใช้ความจำร้อยละ 21.28 นักศึกษาให้เหตุผลคล้ายกันว่า “เป็นสถานที่ที่เกิดการกระทำจึงใช้ で” และ “นอนในรถ ข้างในรถเป็นสถานที่ที่เกิดการกระทำ ไม่ใช่เอาตัวเองเข้าไปติดกับข้างในรถ จึงต้องใช้ で ไม่ใช่ に” คำถามที่นักศึกษาตอบได้ถูกต้องเป็นลำดับ 3 โดยมีอัตราส่วนร้อยละ 85.19 เท่ากันจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 10 「日本で生活する」 ตอบโดยพิจารณาว่าเป็นคำกริยาแสดงการกระทำร้อยละ 82.61 และใช้ความจำร้อยละ 13.04 และข้อ 22.3 「左に曲がる」 นักศึกษาตอบโดยใช้ความจำมากที่สุด คือ ร้อยละ 93.48 โดยให้เหตุผลว่า “จำได้จากวิชาการพูดภาษาญี่ปุ่นตอนอธิบายทาง และตอนสอบปลายภาคของปี 2” และคำถามที่นักศึกษาตอบได้ถูกต้องเป็นลำดับต่อมา ได้แก่ ข้อ 5 「畑にバラの花が咲いている」 (ร้อยละ 81.48) ตอบโดยพิจารณาจากคำกริยาร้อยละ 56.82 และให้เหตุผลว่า “เป็นสถานที่ที่มีของปรากฏขึ้น” และ “ดอกไม้บานแล้วติดอยู่กับสถานที่นั้น” ส่วนนักศึกษาที่ตอบว่าใช้ความจำคิดเป็นร้อยละ 34.09

เมื่อพิจารณาถึงคำถามที่นักศึกษาเลือกคำตอบข้อที่ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 50 พบว่า มีจำนวน 3 ข้อโดยเรียงลำดับจากน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 22.1 「ここをまっすぐ行く」 (ร้อยละ 16.67) โดยนักศึกษาพิจารณาจากคำกริยาร้อยละ 77.78 และให้เหตุผลในทิศทางเดียวกันว่า “เป็นสถานที่ที่เคลื่อนผ่าน” ส่วนนักศึกษาที่ตอบผิดจำนวนร้อยละ 83.33 ใช้ความจำว่า “กริยา 行く ใช้ に หรือ ~” ลำดับต่อไป ได้แก่ ข้อ 11 「そろそろお父さんが会社に出かける時間だよ。」 (ร้อยละ 27.78) โดยนักศึกษาพิจารณาจากคำกริยาร้อยละ 73.33 และให้เหตุผลไปในทิศทางเดียวกันว่า “บริษัท คือ สถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทางของกริยาเคลื่อนที่ จึงเลือกใช้ に” ในทางตรงกันข้าม ผู้ที่ตอบคำถามข้อ 11 ผิดมีจำนวนร้อยละ 72.22 โดยส่วนใหญ่เลือกใช้คำช่วย を เนื่องจากพิจารณาจากคำกริยา 出かける ว่าเป็นคำกริยาเคลื่อนที่ออกจากสถานที่ใดสถานที่หนึ่งเหมือนกับกริยา 出る และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อ 6.2 「サイアムで降る」 (ร้อยละ 46.30) โดยนักศึกษาพิจารณาจากคำกริยาร้อยละ 48 และให้เหตุผลทำนองเดียวกันว่า “เป็นสถานที่ที่เกิดกริยา 降る ซึ่งเป็นกริยา action” ส่วนผู้ที่ตอบผิดมีร้อยละ 53.70 ตอบไปในสองทางคือ เลือกคำช่วย を โดยใช้ความจำว่า “~を降る” และเลือกคำช่วย に โดยพิจารณาจากกริยาว่า “サイアム เป็นสถานที่ที่เป็นจุดหมายที่ลงไป”

นอกจากนี้ ยังเป็นที่น่าสังเกตว่า มีคำถามที่นักศึกษาตอบได้ถูกต้องและตอบคำช่วยผิดในอัตราร้อยละที่ใกล้เคียงกันอีก 2 ข้อ ซึ่งทั้ง 2 ข้อมีนักศึกษาตอบได้ถูกต้องร้อยละ 53.70 และตอบผิดร้อยละ 46.70 เท่ากัน

ได้แก่ ข้อ 17 「家の近くで火事があった」 โดยนักศึกษาร้อยละ 100 ที่ตอบถูกพิจารณาจากคำกริยาว่า “สถานที่ที่มีกิจกรรม (action) เกิดต้องใช้คำช่วย で” ในอีกด้านหนึ่ง นักศึกษาที่ตอบผิดส่วนใหญ่ตอบคำช่วย に เนื่องจากจำโครงสร้าง “สถานที่ に ある” และข้อ 30 「あそこで休んで行く」 โดยนักศึกษาร้อยละ 79.31 ที่ตอบได้ถูกต้องพิจารณาจากคำกริยาว่า “休む เป็นกริยา action สถานที่ที่เกิดการกระทำจึงใช้คำช่วย で” ส่วนนักศึกษาที่ตอบผิดทุกคนเลือกใช้คำช่วย に แต่เหตุผลของนักศึกษาที่ตอบแบ่งเป็น 2 ข้อ คือ “เป็นสถานที่ที่เป็นจุดมุ่งหมายของกริยา 行く” แสดงให้เห็นว่านักศึกษาสับสนกับประโยค “ไปพักตรงโน้น” และเหตุผลอีกข้อ คือ “กริยา 休む แปลว่า พัก ไม่ได้แสดงการกระทำ พักอยู่ที่นั่น จึงต้องใช้คำช่วย に” แสดงให้เห็นว่านักศึกษายังไม่เข้าใจประเภทของคำกริยา 休む จึงเลือกใช้คำช่วยผิด

เมื่อวิเคราะห์เหตุผลที่นักศึกษาเลือกคำตอบในแต่ละข้อพบว่า คำถามที่นักศึกษาเลือกคำตอบโดยพิจารณาจากคำกริยามากกว่าร้อยละ 80 ได้แก่ ข้อ 17 「家の近くで火事があった」 และข้อ 23 「学部の前で写真を撮る」 ตอบร้อยละ 100 รองลงไป ได้แก่ ข้อ 3 「父はそばで新聞を読んでいる」 ตอบร้อยละ 97.30 ลำดับ 3 ได้แก่ ข้อ 10 「日本で生活する」 ตอบร้อยละ 82.61 และสุดท้ายได้แก่ ข้อ 13 「タクシーが前で待っている」 ส่วนคำถามที่นักศึกษาเลือกคำตอบโดยใช้ความจำสูงสุด ได้แก่ ข้อ 22.3 「左に曲がる」 ตอบร้อยละ 93.48 ส่วนคำถามที่นักศึกษาเลือกคำตอบโดยใช้การคาดเดามากกว่าการพิจารณาจากคำกริยา หรือ ความทรงจำ ได้แก่ ข้อ 20.2 「2階に上がる」 ตอบร้อยละ 45.16 โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ให้เหตุผลการคาดเดาของตนเองว่า “เดาว่าเป็นสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทาง ขึ้นไปแล้วหยุดที่ไหน จึงน่าจะใช้ に”

ตารางที่ 3 จำนวนและจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ตอบคำถามในระดับการประยุกต์ใช้ได้ถูกต้อง โดยแสดงพร้อมกับเหตุผลในแต่ละข้อ

ประโยคทดสอบ	คำตอบที่ถูกต้อง %	จากคำถาม	จากกริยา	ใช้ความจำ	คาดเดา	ไม่ตอบ	TOTAL
4. あっ、見てください。あのビルの上( ) 花火 (花火)が見えるよ。	に 4815	3 1154	10 3846	2 789	10 3846	1 385	26 100
7. 床 (เตียง) ( ) 水がこぼれていますよ。気をつけてくださいね。 (V. こぼれる หก)	に 100		38 7037	3 535	13 2407		54 100
12. これはこの地方 ( ) しかできない果物です。	で 2778		6 40	1 667	8 5338		15 100
19. 彼は通 ( ) 浮かんだことをすぐ言うてしまうタイプです。	に 6481		16 4571	1 285	17 4857	1 285	35 100
31. 課長は来週(来週) ( ) 出張 (出張) (しゅっちょう) する予定です。 (V. 出張する เดินทางไปทำงานในต่างประเทศ)	に、へ 7778		23 5476	4 952	15 3572		42 100
	TOTAL	3	98	11	68	2	172

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นจำนวนและจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ตอบคำถามในระดับการประยุกต์ใช้ทั้งหมด 5 ข้อได้ถูกต้องพบว่า คำถามที่นักศึกษาตอบได้ถูกต้องมากกว่าร้อยละ 60 มีจำนวน 3 ข้อ ซึ่งคำถามที่นักศึกษาตอบได้จำนวนมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 7 「床に水がこぼれている」 (ร้อยละ 100) โดยผู้ที่ตอบว่า

พิจารณาจากคำกริยามีจำนวนร้อยละ 70.37 ในจำนวนนั้นให้เหตุผลว่า “พื้นเป็นสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทางของน้ำที่หก” ซึ่งสอดคล้องกับเหตุผลของนักศึกษาที่ตอบจากการเดาซึ่งมีจำนวนร้อยละ 24.07 ว่า “สถานที่ที่น้ำไปติดอยู่” และ “น่าจะคล้ายกับกริยา 落ちる มองจุดหมายปลายทางที่หล่นแล้วไปติดอยู่” คำถามที่นักศึกษาตอบได้ถูกต้องเป็นอันดับ 2 ได้แก่ ข้อ 31 「ラヨンに出張する」 (ร้อยละ 77.78) โดยผู้ที่ตอบว่าพิจารณาจากคำกริยามีจำนวนร้อยละ 54.76 และผู้ที่ตอบจากการเดามีจำนวนร้อยละ 35.72 ซึ่งส่วนใหญ่ของทั้งสองกลุ่มให้เหตุผลเหมือนกันว่า “เป็นสถานที่ที่เป็นจุดหมายของกริยาเคลื่อนที่จึงใช้ に ” นอกจากคำอธิบายนี้แล้ว เป็นที่น่าสังเกตว่า นักศึกษาส่วนหนึ่งที่ใช้การเดายังอธิบายอีกด้วยว่า “กริยา 出張 น่าจะคล้ายกับกริยา 出かける หรือ 出る สถานที่ที่บอกจุดหมายปลายทางจึงควรใช้ に ” ส่วนคำถามที่นักศึกษาตอบได้ถูกต้องเป็นอันดับ 3 ได้แก่ ข้อ 19 「頭に浮かぶ」 (ร้อยละ 64.81) โดยผู้ที่ตอบจากการเดามีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 48.57 ซึ่งใกล้เคียงกับนักศึกษาที่ตอบโดยพิจารณาจากคำกริยามีจำนวนร้อยละ 45.71 ส่วนเหตุผลที่นักศึกษาเดาว่าน่าจะใช้คำช่วย に คือ “สถานที่ที่มีอะไรบางอย่างผุดขึ้นมา ปรากฏขึ้นมาแล้วติดอยู่ตรงนั้นจึงน่าจะใช้คำช่วย に ” ซึ่งตรงกับกริยาของนักศึกษาที่พิจารณาจากคำกริยาว่า “สถานที่ที่มีบางอย่างปรากฏขึ้น” และมีนักศึกษบางส่วนที่อธิบายว่า “กริยาตัวนี้น่าจะคล้ายกับกริยา 咲く จึงเลือกใช้คำช่วย に ”

เมื่อพิจารณาถึงคำถามที่นักศึกษาตอบได้ถูกต้องน้อยกว่าร้อยละ 50 พบว่า มีจำนวน 2 ข้อ โดยคำถามที่ตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 12 「この地方でしかできない果物」 (ร้อยละ 27.78) โดยนักศึกษาที่ตอบจากการคาดเดามีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 53.33 ซึ่งใกล้เคียงกับนักศึกษาที่ตอบโดยพิจารณาจากคำกริยามีจำนวนร้อยละ 40 เมื่อกล่าวถึงเหตุผลที่นักศึกษาคาดเดาว่าน่าจะใช้คำช่วย で และเหตุผลที่นักศึกษาที่พิจารณาจากคำกริยาตอบนั้น ทั้งสองกลุ่มตอบไปในทิศทางเดียวกัน คือ “กริยา できる ตัวนี้น่าจะเป็นกริยา action” และ “กริยา できる ตัวนี้น่าจะเหมือนกับคำว่า 植える เป็นกริยา action สถานที่ที่จึงใช้คำช่วย で ” ส่วนจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ตอบผิด คือ 72.22 ซึ่งร้อยละ 61.11 ตอบคำช่วย に และร้อยละ 11.11 ตอบคำช่วยอื่น ๆ เมื่อพิจารณาเหตุผลที่นักศึกษาเลือกใช้คำช่วย に พบว่า นักศึกษาคิดว่า “เป็นสถานที่ที่เกิดสิ่งใหม่” “มีบางอย่างติดอยู่ที่ตรงนั้น” และ “กริยา できる ตัวนี้ คือ กริยา 植える ปลูกแล้วติดอยู่ตรงจุดนั้น จึงต้องใช้คำช่วย に ” ส่วนคำถามที่นักศึกษาตอบได้ถูกต้องน้อยกว่าร้อยละ 50 อีกข้อหนึ่ง คือ ข้อ 4 「あつ、見てください。あのヒルの上に花火が見える」 (ร้อยละ 48.15) โดยนักศึกษาที่ตอบจากการพิจารณาจากคำกริยามีจำนวนร้อยละเท่ากับนักศึกษาที่ตอบจากการคาดเดา คือ ร้อยละ 38.46 เหตุผลที่นักศึกษาทั้งสองกลุ่มตอบมีความคล้ายคลึงกัน คือ “เป็นสถานที่ที่สิ่งของไปปรากฏติดอยู่” เมื่อสังเกตคำตอบที่นักศึกษาตอบนอกจากคำช่วย に แล้วคำตอบที่มีจำนวนมากที่สุดรองลงไป คือ คำช่วย から ซึ่งส่วนใหญ่ักศึกษาจะตอบจากความจำของโครงสร้าง “สถานที่ から 見える ” ซึ่งแปลว่า “เห็นจากที่ใดที่หนึ่ง” มากกว่าจะพิจารณาจากคำกริยาและบริบทโดยรอบ

ตารางที่ 4 จำนวนและจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ตอบคำถามในแต่ละระดับได้ถูกต้อง โดยแสดงพร้อมกับเหตุผลในแต่ละข้อ

ด้านผลสัมฤทธิ์	ดูจากคำถาม	ดูจากกริยา	ใช้ความจำ	คาดเดา	ไม่ตอบ	TOTAL	ร้อยละที่ตอบถูก
ความจำ (ก)	1	376	184	24	0	585	
%	0.17	64.27	31.45	4.1	0	100	83.33
Mean	1.0000	31.2872	19.5326	4.8833	0	264530	
Std. Deviation	.00000	7.90122	8.08605	2.91423	0	1054098	
ความเข้าใจ (ข)	6	444	181	55	1	687	
%	0.87	64.62	26.35	8.01	0.14	100	66.96
Mean	2.0000	28.9414	19.6188	6.4182	1.0000	244061	
Std. Deviation	1.09545	9.96183	13.76846	4.64954	.00000	1288521	
การประยุกต์ใช้ (ค)	3	93	11	63	2	172	
%	1.74	54.07	6.4	36.63	1.16	100	63.70
Mean	3.0000	25.4301	2.8182	13.4444	1.0000	189186	
Std. Deviation	.00000	11.51974	1.16775	3.13553	.00000	1157656	
TOTAL (ก)	10	913	376	142	3	1444	
%	0.69	63.23	26.04	9.88	0.21	100	72.27
Mean	2.2000	29.5498	19.0851	9.2676	1.0000	245817	
Std. Deviation	1.08280	9.50877	11.42580	5.31946	.00000	1243100	

จากตารางที่ 4 ซึ่งแสดงจำนวนและจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ตอบคำถามในระดับความจำ ระดับความเข้าใจ และระดับการประยุกต์ใช้ได้ถูกต้องพบว่า นักศึกษาสามารถตอบคำถามระดับความจำได้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมา คือ ระดับความเข้าใจคิดเป็นร้อยละ 66.96 และคำถามที่นักศึกษาตอบได้ถูกต้องเป็นจำนวนน้อยที่สุด คือ คำถามระดับระดับการประยุกต์ใช้ คิดเป็นร้อยละ 63.70

เมื่อพิจารณาดูเหตุผลที่เลือกตอบในแต่ละระดับโดยรวมพบว่า นักศึกษาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรเลือกเติมคำช่วยชี้สถานที่โดยพิจารณาจากคำกริยามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.23 รองลงมา คือ ตอบโดยใช้ความจำรูปแบบ “คำช่วย+คำกริยา” คิดเป็นร้อยละ 26.24 และอันดับ 3 คือ นักศึกษาตอบจากการคาดเดาเชิงวิเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 9.83 ส่วนอัตราการเลือกคำช่วยชี้สถานที่โดยดูจากคำนามที่นำหน้าคำช่วยนั้นต่ำที่สุดในทุกระดับ คือ ร้อยละ 0.69

หากพิจารณาจากเหตุผลที่เลือกคำช่วนั้น ๆ ในแต่ละข้อพบว่า นักศึกษาเลือกที่จะดูคำนามที่มาด้านหน้าคำช่วยในคำถามระดับการประยุกต์ใช้มากที่สุด คือ ร้อยละ 1.74 นักศึกษาตอบโดยพิจารณาจากคำกริยาในคำถามระดับความเข้าใจมากที่สุด คือ ร้อยละ 64.62 ส่วนนักศึกษาเลือกคำตอบจากการจำรูปแบบคำช่วย+คำกริยาในคำถามระดับความจำมากที่สุด คือ ร้อยละ 31.45 และนักศึกษาเลือกคำตอบจากการคาดเดาเชิงวิเคราะห์ในคำถามระดับการประยุกต์ใช้มากที่สุด คือ ร้อยละ 36.63 ซึ่งเมื่อนำค่าเฉลี่ยในการเลือกตอบเหตุผลของแต่ละระดับคือ ความจำ ความเข้าใจ และการประยุกต์ใช้มาวิเคราะห์ในเชิงสถิติด้วยการทดสอบ F-test ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่าค่า $p\_value(sig) = 0.000 (F=4.617) < (0.05)$ กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยในการเลือกตอบเหตุผลของแต่ละระดับ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสามารถสรุปได้ว่านักศึกษามีแนวโน้มในการเลือกคำช่วยซึ่งสถานที่ระดับความจำ ความเข้าใจ และระดับการประยุกต์ใช้ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาปัจจุบันตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1-4 ในชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 2 ด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนทางตรงเมื่อก้าวถึงกระบวนการสอนเรื่องคำช่วยในชั้นปีที่ 1 ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรกล่าวได้ว่าเป็นการปูพื้นฐานเพื่อสร้างแนวคิดเกี่ยวกับคำช่วยในภาษาญี่ปุ่น ผู้สอนจะชี้ให้นักศึกษาเห็นความสัมพันธ์ระหว่างคำช่วยกับภาคแสดงมากกว่าจะให้ท่องจำเป็นรูปแบบเพียงอย่างเดียว เมื่อสอนคำกริยาที่ต้องการคำช่วยต่าง ๆ กัน เช่น คำกริยาที่เป็นกริยากระทำ เช่น 食<る ก็จะต้องตั้งคำถามให้ลองนึกถึงคำนามที่สัมพันธ์กับคำกริยา เช่น กินอะไร กินที่ใด กินเมื่อใด กินกับใคร เป็นต้น แล้วจึงนำเสนอคำช่วยที่ชี้แต่ละบทบาทหน้าที่โดยเน้นย้ำความสัมพันธ์กับภาคแสดง พร้อมกับชี้ให้เห็นว่า สถานที่ของคำกริยาเคลื่อนที่กับสถานที่ของคำกริยาที่เป็นกริยากระทำใช้คำช่วยต่างกัน เพราะต่างบทบาทหน้าที่ เมื่อขึ้นชั้นปีที่ 2 จะพยายามเชื่อมโยงคำกริยาใหม่ที่ปรากฏในบทเรียนว่า น่าจะเข้ากลุ่มกับคำกริยาประเภทใด เพื่อให้เลือกใช้คำช่วยแบบเดียวกัน เช่น 留学<する เป็นคำกริยากลุ่มเดียวกับ 行< จึงใช้สถานที่ที่ へ หรือ へ เหมือนกัน เป็นต้น ในบทความนี้ คณะผู้วิจัยต้องการศึกษาสัมฤทธิ์ผล ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้คำช่วยของนักศึกษาที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนทางตรงในรายวิชาดังกล่าว ซึ่งเป็นรายวิชาก่อนที่จะเข้าศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นอย่างจริงจังในชั้นปีที่ 3 พร้อมทั้งศึกษาหาแนวทางการเรียนการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1-4 ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ความเข้าใจในการเรียนรู้และการประยุกต์ใช้คำช่วยของนักศึกษาจากผลการทำแบบทดสอบคำช่วยที่แบ่งประเภทโดยปรับจากแนวความคิดเรื่องการบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม (Bloom's Taxonomy) โดยในงานวิจัยนี้ได้จำแนกระดับความสามารถในการเรียนรู้ออกเป็น 3 ระดับได้แก่ ระดับความจำ จำนวน 13 ข้อ ระดับความเข้าใจ จำนวน 19 ข้อ และระดับการประยุกต์ใช้ จำนวน 5 ข้อ ร่วมกับแบบสอบถามและการสัมภาษณ์นักศึกษ ผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ระดับความจำ

ผลการสำรวจพบว่าจากจำนวนคำถามทั้งหมด 13 ข้อ นักศึกษาสามารถเลือกคำตอบได้ถูกต้องมากกว่าร้อยละ 80 จำนวน 10 ข้อ เรียงลำดับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ตอบได้ถูกต้องจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 「かべに書く」 「高校を卒業する」 「りょうを出る」 「大学を通る」 「銀行につとめる」 「大学に入学する」 「棚に並べる」 「ホテルに泊まる」 「この町に引っ越す」 「アメリカに留学する」 ตามลำดับ โดยเหตุผลในการเลือกคำตอบนั้น นักศึกษาพิจารณาจากคำกริยาเป็นหลัก สำหรับคำถามที่นักศึกษาเลือกตอบได้ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 50 ได้แก่ 「階段を上る (のぼる)」 เนื่องจากสับสนกับคำช่วย に ในประโยค 「山に登る (のぼる)」 และจากข้อมูลแบบสอบถามเหตุผลในการเลือกคำตอบของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาเลือกคำตอบโดยพิจารณาจากคำกริยามากกว่าร้อยละ 80 จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 「どこで行く」 「りょうを出る」 「大学を通る」 ตามลำดับ ส่วนคำถามที่นักศึกษาใช้ความจำในการตอบมากกว่าหรือเท่ากับกับการพิจารณาจากคำกริยา ได้แก่ 「ホテルに泊まる」 และ 「銀行につとめる」 ตามลำดับโดยเหตุผลส่วนใหญ่เนื่องจากเรียนมาแล้วหลายรอบในชั้นปี 1-2 จึงจำได้

เมื่อพิจารณาการเลือกใช้คำช่วยขึ้นสถานที่ในระดับของความจำพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะพิจารณาเลือกคำตอบโดยดูจากคำกริยาเป็นหลัก และมีแนวโน้มจะอาศัยหลักการจำเมื่อเป็นคำกริยาที่เรียนในระดับชั้นต้นที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 เช่น สถานที่ที่เกิดกริยาการกระทำ (action) จะใช้คำช่วย で สถานที่ที่กริยาเคลื่อนที่ผ่านหรือออกจากจะใช้คำช่วย を และสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทางของกริยาเคลื่อนที่จะใช้คำช่วย に เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจากผลสำรวจพบว่า นักศึกษามีข้อผิดพลาดไม่มากนักหากเป็นกรณีดังกล่าวนี้ ส่วนในกรณีที่กริยาที่อาจก่อให้เกิดความสับสนได้ง่าย เช่น กริยาที่มีความหมายเหมือนกันในภาษาไทย แต่แยกประเภทใช้ในภาษาญี่ปุ่นอย่างกริยา“ทำงาน” ที่ภาษาญี่ปุ่นมีทั้งคำว่า 働く และ つとめる ทำให้นักศึกษาเกิดความสับสนได้ง่าย นักศึกษามีแนวโน้มที่จะเลือกจำเป็นรูปแบบ “คำช่วย + กริยา” ค่อนข้างมาก ในทำนองเดียวกัน กริยา 「階段を上る」 ที่แปลว่า ขึ้นบันได ไปพ้องเสียงกับคำว่า 「山にのぼる」 ที่แปลว่า ปีนเขา และเป็นกริยาที่นักศึกษาได้เรียนในปี 1 จึงทำให้นักศึกษาจำในรูปแบบ 「～にのぼる」 ได้มากกว่า จนเป็นเหตุให้จำนวนนักศึกษาที่ตอบถูกในข้อนี้มีจำนวนน้อยกว่านักศึกษาที่ตอบผิด ดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นที่สังเกตได้จากผลของแบบสอบถามคือ ยิ่งนักศึกษาจำความหมายหรือประเภทคำกริยาได้มากเท่าไร นักศึกษาก็จะใช้ความเข้าใจในการเลือกคำตอบมากกว่าจะใช้การจำเป็นรูปแบบ แต่ในทางกลับกัน หากนักศึกษาสับสน และไม่สามารถจำความหมายหรือประเภทของคำกริยาได้ นักศึกษาก็จะหันมาใช้รูปแบบการจำเป็นคู่ระหว่างคำช่วยและกริยามากขึ้น

2. ระดับความเข้าใจ

ผลการสำรวจพบว่าจากจำนวนคำถามทั้งหมด 19 ข้อ นักศึกษาสามารถเลือกคำตอบได้ถูกต้องมากกว่าร้อยละ 80 จำนวน 6 ข้อ เมื่อเรียงลำดับจำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ตอบได้ถูกต้องจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 14 「授業で習う」 ข้อ 23 「学部の前で写真を撮る」 กับข้อ 27 「バスの中で寝る」 มีอัตราการตอบถูกเท่ากัน และข้อ 10 「日本で生活する」 กับข้อ 22.3 「左に曲がる」 ก็มีอัตราการตอบถูก

เท่ากันเช่นกัน สำหรับคำถามที่นักศึกษาเลือกตอบได้ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 50 พบว่ามีจำนวน 3 ข้อโดยเรียงลำดับจากน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 22.1 「ここをまっすぐ行く」 ที่อัตราการตอบถูกมีเพียงร้อยละ 16.67 เท่านั้น รองลงมา คือ ข้อ 11 「会社に出かける」 (ร้อยละ 27.78) และ ข้อ 6.2 「サイアムで降りる」 (ร้อยละ 46.30) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาการเลือกใช้คำช่วยชี้สถานที่ในระดับของความเข้าใจพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่สามารถเลือกตอบคำถามที่ใช้คำช่วย で ที่ชี้สถานที่ที่เกิดการกระทำได้มากที่สุด เช่น 「授業で習う」「学部の前で写真をとる」「バスの中で寝る」「日本で生活する」 โดยนักศึกษาใช้ความเข้าใจโดยพิจารณาจากคำกริยา แล้วจึงเลือกคำช่วยมากกว่าจะจำรูปแบบโครงสร้างของคำกริยานั้นเพียงอย่างเดียว แสดงให้เห็นว่านักศึกษาสามารถจำและเข้าใจคำกริยาประเภทแสดงการกระทำได้ดีกว่าคำกริยาอื่น ในทางตรงกันข้าม คำถามในระดับความเข้าใจที่นักศึกษาตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุด ได้แก่ 「ここをまっすぐ行く」「会社に出かける」「サイアムで降りる」「家の近くで火事があった」「あそこで休んで行く」 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าคำกริยาทั้งสองคำที่นักศึกษาตอบได้น้อยที่สุด 2 อันดับแรกต่างก็เป็นคำกริยาเคลื่อนที่ด้วยกันทั้งคู่ สำหรับกริยา 行く ที่นักศึกษาเรียนในระดับต้นในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1 นั้น นักศึกษามักจำว่าจะต้องใช้กับคำช่วย に หรือ ~ จึงใช้ความจำในการตอบทันที ในขณะที่กริยา 出かける นักศึกษาจำความหมายว่า “ออกไปข้างนอก” อีกทั้งยังใช้ค้นจิตัวเดียวกับคำว่า 出る ที่แปลว่า “ออก” จึงทำให้นักศึกษาเลือกใช้คำช่วย を ชี้สถานที่ที่เคลื่อนที่ออกจากมากกว่าจะใช้คำช่วย に หรือ ~ ชี้สถานที่ที่จะเป็นจุดหมายปลายทางของการเคลื่อนที่ที่มีความหมายคล้ายกับคำกริยา 行く อีกทั้งนักศึกษายังไม่สนใจบริบทว่า 会社เป็นสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทาง ไม่ใช่สถานที่ต้นทางที่ออกมา จึงเป็นเหตุให้นักศึกษาจำนวนมากเลือกใช้คำช่วยผิดในข้อนี้ กล่าวโดยสรุป คือ คำถามในระดับความเข้าใจนี้แสดงให้เห็นว่า คำช่วยชี้สถานที่ที่ที่นักศึกษากลุ่มเป้าหมายมีแนวโน้มจะผิดได้ง่ายแม้จะเรียนไปแล้ว คือ คำช่วยที่ใช้คู่กับคำกริยาเคลื่อนที่ โดยสาเหตุเกิดจากความคุ้นเคยต่อโครงสร้าง “คำช่วย+คำกริยา” ที่พบบ่อยตั้งแต่เริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่น และความเข้าใจคำกริยาสับสน นอกจากนี้ เมื่อลองพิจารณาดูประโยคทั้ง 5 ข้อที่นักศึกษาตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุดจะพบว่า ส่วนใหญ่เป็นแบบทดสอบระดับความเข้าใจซึ่งนักศึกษาต้องเข้าใจความหมายของคำกริยานั้น ๆ จึงจะเลือกใช้คำช่วยได้ถูกต้อง ได้แก่ ข้อ 22.1 「ここをまっすぐ行く」 ข้อ 11 「会社に出かける」 ข้อ 17 「家の近くで火事があった」 และข้อ 30 「あそこで休んで行く」 จึงอาจกล่าวได้ว่า นักศึกษากลุ่มเป้าหมายมีแนวโน้มจะเลือกคำช่วยชี้สถานที่ผิด เนื่องจากไม่เข้าใจความหมายของคำกริยา ซึ่งคล้ายคลึงกับผลการวิจัยของ Chawengkitwanich (2013) ที่ว่า เมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจความหมายของคำกริยาได้อย่างถ่องแท้ก็จะมีผลให้เลือกใช้คำช่วยของคำกริยาเหล่านั้นผิดไปด้วย อย่างเช่น กริยา ある (เกิดเหตุการณ์) ในสำนวน 事故がある (เกิดอุบัติเหตุ) เป็นต้น

เมื่อพิจารณาเหตุผลในการเลือกคำตอบของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาเลือกคำช่วยโดยพิจารณาจากคำกริยามากกว่าร้อยละ 80 จำนวน 5 ข้อ คือ ได้แก่ 「家の近くで火事があった」 และ 「学部の前で写真を撮る」 ได้เท่ากันร้อยละ 100 ลำดับถัดไป คือ 「父はそばで新聞を読んでいる」「日本で生活する」

「タクシーが前で待っている」 ตามลำดับ ซึ่งจากผลลัพธ์ที่ออกมาจะสังเกตเห็นได้อย่างหนึ่งว่า นักศึกษาที่เลือก คำช่วยได้ถูกต้องมีแนวโน้มที่จะเติมคำช่วยโดยไม่ได้ดูคำนามข้างหน้า ถึงแม้จะเป็นคำนามชี้ตำแหน่งสถานที่ใน กลุ่ม 近く, 前, 中, そば ก็ตาม แตกต่างจากผลการวิจัยในต่างประเทศ เช่น Sakoda (2001) และ Kamimura (2003) ที่ว่า หากเป็นคำนามชี้ตำแหน่งสถานที่จะใช้คำช่วย に และหากเป็นคำนามที่เป็นสถานที่ เช่น ชื่อตึก หรือ คำนามเฉพาะ จะใช้คำช่วย で แต่อย่างไรก็ตาม นอกจากข้อ 「家の近くで火事があった」 จะมีสัดส่วนคำตอบ ที่ถูกต้องข้างน้อย เนื่องจากนักศึกษาไม่เข้าใจความหมายของคำกริยาเพียงพอทำให้ไม่สามารถเลือกใช้คำช่วยให้ สัมพันธ์กับบริบทได้ถูกต้อง ในข้อ 「父はそばで新聞を読んでいる」 มีจำนวนร้อยละต่ำกว่าข้ออื่น ๆ คือ ร้อยละ 68.52 โดยเหตุผลของนักศึกษาส่วนใหญ่ที่เลือกคำช่วยผิดเป็นคำช่วย に คือ “สถานที่อ่าน คือ สถานที่ นำตัวเข้าไปติดไว้” ซึ่งจะคล้ายกับผลการวิจัยของ Okada & Hayashida (2016) ที่พบว่า ผู้เรียนชาวจีนมักจะ สับสนเรื่องการใช้คำช่วย に แสดงการเคลื่อนที่ กับคำช่วย で แสดงสถานที่ที่เกิดการกระทำ เนื่องจากผู้เรียนเห็น ภาพของการเคลื่อนที่จากองค์ประกอบทั้งหมดในประโยค อีกทั้งยังมีนักศึกษาบางส่วนที่ตอบคำช่วย に จาก เหตุผลที่ว่า “เป็นสถานที่ที่พ่อกำลังอยู่” ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเลือกผิดนี้นักศึกษาสับสนกับกริยาแสดงสภาพ จึงเลือก คำช่วย に ให้ควบคู่กับกริยา รูป ~ている แทน จากเหตุผลของนักศึกษาเป็นการย้ำให้เห็นว่า นักศึกษามีแนวโน้ม จะเลือกคำตอบผิดจากการดูความสัมพันธ์ของกริยากับคำช่วยที่ผิด หรือเข้าใจประเภทของกริยาผิดมากกว่าจะ พิจารณาคำนามที่มาข้างหน้าคำช่วยเป็นหลัก

ส่วนข้อที่นักศึกษาเลือกคำตอบโดยใช้ความจำสูงสุด ได้แก่ 「左に曲がる」 โดยมีอัตราการตอบถูก อยู่ที่ร้อยละ 93.48 และข้อที่นักศึกษาเลือกคำตอบโดยใช้การคาดเดามากกว่าการพิจารณาจากคำกริยาหรือ ความจำ ได้แก่ 「2階に上がる」 ที่นักศึกษาตอบถูกโดยให้เหตุผลว่า เลือกจากการเดาจำนวนร้อยละ 45.16 โดย ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า “เดาว่าเป็นสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทาง ขึ้นไปแล้วหยุดที่นั่น จึงน่าจะใช้คำช่วย に” โดยจากคำตอบจะเห็นว่า นักศึกษาเดาอย่างมีวิจรรย์ญาณ คือ ใช้ความเข้าใจในบริบท และจดจำกฎเกณฑ์การใช้ คำช่วย に และ を ได้

3. ระดับการประยุกต์ใช้

ผลการสำรวจพบว่า จากจำนวนคำถามทั้งหมด 5 ข้อ นักศึกษาสามารถเลือกคำตอบได้ถูกต้องมากกว่า ร้อยละ 60 มีจำนวน 3 ข้อ คือ ข้อ 7 「床に水がこぼれている」 มีอัตราการตอบถูกมากที่สุดอยู่ที่ร้อยละ 100 โดยเหตุผลในการเลือก ไม่ว่าจะเป็นการดูคำกริยา หรือการคาดเดานั้นก็ให้เหตุผลในทิศทางเดียวกันว่า “เป็นสถานที่ที่น้ำไปติดอยู่ เป็นจุดหมายปลายทาง” และนักศึกษาบางส่วนนำไปเปรียบเทียบกับคำกริยา 落ちる จึงตอบ に ส่วนข้อที่ตอบได้ถูกต้องเป็นอันดับ 2 ได้แก่ ข้อ 31 「ラヨンに出張する」 คิดเป็นร้อยละ 77.78 โดยนักศึกษาที่ตอบว่าพิจารณาจากคำกริยา และนักศึกษาที่ตอบจากการคาดเดาให้เหตุผลคล้ายคลึงกันว่า “เป็นสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทางของการเคลื่อนที่ จึงใช้คำช่วย に” รวมไปถึงมีการเทียบคำกริยา 出かける หรือ 出る ที่เป็นคำกริยาเคลื่อนที่ไปสู่สถานที่หนึ่งอีกด้วย ส่วนข้อที่ตอบถูกเป็นอันดับ 3 ได้แก่ ข้อ 19 「頭に浮かぶ」 ที่ตอบได้ถูกต้องร้อยละ 64.81 โดยนักศึกษาพิจารณาจากการดูคำกริยาและการคาดเดาเป็นจำนวน

ร้อยละใกล้เคียงกัน และให้เหตุผลสอดคล้องกันว่า “เป็นสถานที่ที่มีอะไรบางอย่างผุดขึ้นมา ปรากฏขึ้นมาแล้วติดอยู่ตรงนั้น” รวมไปถึงมีการเทียบกับคำกริยา 咲く

หากพิจารณาข้อที่นักศึกษาตอบได้ถูกต้องน้อยกว่าร้อยละ 50 พบว่า มีจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 12 「この地方でしかできない果物」 (ร้อยละ 27.78) โดยการเลือกใช้คำช่วยในข้อนี้ นักศึกษาตอบจากการคาดเดามากที่สุดถึงร้อยละ 53.33 เหตุผลที่นักศึกษาคาดเดาว่าน่าจะใช้คำช่วย で คือ นักศึกษามองว่าคำกริยา できる คำนี้ น่าจะเป็นคำกริยาแสดงการกระทำ (action) และน่าจะเหมือนกับคำกริยา 植える สถานที่จึงใช้คำช่วย で ในขณะที่เดียวกัน นักศึกษาที่ตอบผิดส่วนใหญ่ใช้คำช่วย に เพราะนำไปเปรียบเทียบกับคำกริยา 植える เช่นกัน แต่เข้าใจไปว่า “ปลูกแล้วติดอยู่ตรงจุดนั้น จึงต้องใช้คำช่วย に” ส่วนข้อที่นักศึกษาตอบได้ถูกต้องน้อยกว่าร้อยละ 50 รองลงมาคือ ข้อ 4 「あ、見てください。あのビルの上に花火が見える」 (ร้อยละ 48.15) โดยเหตุผลในการตอบถูกของนักศึกษาพิจารณาจากการดูคำกริยาและการคาดเดามีจำนวนเท่ากันและมีความคล้ายคลึงกันว่า “เป็นสถานที่ที่สิ่งของไปปรากฏติดอยู่”

เมื่อพิจารณาดูคำถามในระดับการประยุกต์ใช้ที่นักศึกษาสามารถเลือกคำตอบได้ถูกต้อง 3 อันดับแรก พบว่า ทั้ง ๆ ที่คำกริยาเหล่านี้ไม่มีปรากฏในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1-4 แต่นักศึกษาก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้โดยเทียบกับคำกริยาที่มีความหมายคล้ายกับคำกริยาอื่น ๆ ที่เคยศึกษามาแล้ว จึงเลือกใช้คำช่วยชี้สถานที่ได้ถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คำกริยาที่ใช้กับคำช่วย に ที่บอกจุดหมายปลายทาง (ข้อ 7 และข้อ 31 ในตารางที่ 3) นักศึกษาสามารถประยุกต์ใช้ได้มากที่สุด รองลงไป คือ คำกริยาที่ใช้กับคำช่วย に ที่เป็นสถานที่ที่มีบางสิ่งปรากฏขึ้น (ข้อ 19 และข้อ 4 ในตารางที่ 3) ส่วนคำกริยาที่นักศึกษาส่วนมากไม่เข้าใจและนำไปปรับใช้ได้ยาก คือ คำกริยาที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ได้หลายกรณี จึงต้องวิเคราะห์ความหมายและบริบทด้วยตนเอง เช่น ข้อ 12 สถานที่ที่เกิดกริยา できる เป็นภูมิภาคที่มีการเพาะปลูก ไม่ใช่สถานที่ที่เป็นจุดที่มีบางสิ่งเกิดและติดอยู่ หรือข้อ 4 นักศึกษาไม่ทันนึกว่า “สถานที่から” ในประโยคที่ใช้กริยา 見える เป็นจุดที่ผู้มองเห็นยืนอยู่ ในขณะที่ あのビルの上 เป็นตำแหน่งที่ 花火 หรือวัตถุที่เห็นปรากฏขึ้น ไม่ใช่จุดที่ผู้มองเห็นยืนอยู่ นักศึกษาตอบ から เพราะจำรูปประโยคที่เคยเรียนได้ แต่ไม่สังเกตว่าเป็นนัยหรือบริบทที่ต่างกับที่เคยเรียน จึงไม่ทันคิดว่า 見える ในข้อนี้มีนัยแบบเดียวกับคำกริยา 咲く ทำให้ไม่สามารถประยุกต์ใช้ได้

เมื่อพิจารณาข้อมูลในตารางที่ 4 ปรากฏว่า นักศึกษาเลือกคำตอบจากการจำรูปแบบคำช่วย+คำกริยาในคำถามระดับความจำมากที่สุด คือ ร้อยละ 31.45 และมีแนวโน้มใช้กลวิธีในการจำรูปแบบนี้น้อยลงไปเมื่อเป็นแบบทดสอบระดับความเข้าใจ (ร้อยละ 26.35) และระดับการประยุกต์ใช้ (ร้อยละ 6.40) เนื่องจากต้องอาศัยการวิเคราะห์บริบทในประโยคมากขึ้น ส่วนในแบบทดสอบประเภทความเข้าใจ นักศึกษาก็มีแนวโน้มที่จะใช้วิธีการพิจารณาจากลักษณะของคำกริยา คือ ร้อยละ 64.62 มากกว่าแบบทดสอบประเภทความจำเล็กน้อย (64.27) ส่วนในแบบทดสอบระดับการประยุกต์ใช้พบว่า นักศึกษาก็มีแนวโน้มที่จะอาศัยการพิจารณาลักษณะของคำกริยาประกอบการคาดคะเนค่อนข้างมาก คือ ร้อยละ 36.63 โดยมากกว่าแบบทดสอบระดับความจำ (ร้อยละ 4.10) หรือความเข้าใจ (ร้อยละ 8.01) เนื่องจากเป็นคำกริยาที่ไม่เคยเรียน เมื่อนำค่าเฉลี่ยในการเลือกตอบ

เหตุผลของแต่ละระดับ คือ ระดับความจำ ระดับความเข้าใจ และระดับการประยุกต์ใช้มาวิเคราะห์ในเชิงสถิติด้วยการทดสอบ F-test ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ ANOVA พบว่า ค่าเฉลี่ยในการเลือกตอบเหตุผลของแต่ละระดับ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงอาจสรุปได้ว่า นักศึกษาเลือกคำช่วยชี้สถานที่ระดับความจำ ความเข้าใจ และการประยุกต์ใช้ โดยมีวิธีพิจารณาแตกต่างกัน

จากข้อมูลข้างต้นพบว่า กระบวนการเรียนการสอนแบบทางตรงของวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1-4 ของสาขาภาษาญี่ปุ่น คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรค่อนข้างสัมฤทธิ์ผลในการสอนคำช่วยชี้สถานที่ที่ใช้ความจำอย่างเห็นได้ชัด โดยมีอัตราการตอบคำช่วยในระดับความจำถูกต้องประมาณร้อยละ 80 แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ในแบบทดสอบระดับความเข้าใจ และการประยุกต์ใช้จะเห็นได้ว่า แม้จะเป็นประโยชน์ที่ต้องอาศัยการพิจารณาบริบท ประเภทของคำกริยามากขึ้น หรือแม้แต่จะเป็นคำกริยาที่ไม่เคยเรียนก็ตาม จำนวนนักศึกษาที่ตอบได้ถูกต้องก็มีสูงกว่าร้อยละ 60 อาจกล่าวได้ว่า กระบวนการเรียนการสอนแบบตรงของรายวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรมีแนวโน้มนำพานักศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในระดับความเข้าใจตามเป้าหมายของหลักสูตร และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นจุดพื้นฐานสำคัญในการนำนักศึกษาไปสู่การเรียนรู้ในระดับการวิเคราะห์ได้ โดยอาจนำกระบวนการเรียนรู้แบบคิดวิเคราะห์เข้ามาเสริม เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกฝนในการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ จากผลงานวิจัยนี้ทำให้เห็นถึงกระบวนการคิดในการเลือกใช้คำช่วย รวมถึงข้อผิดพลาดในการเลือกใช้คำช่วยชี้สถานที่ของนักศึกษาในแต่ละระดับของแบบทดสอบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สอนภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น ให้ผู้สอนสามารถเน้นย้ำข้อผิดพลาด หรือความเข้าใจของนักศึกษาที่คลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการสอนทางตรง ดังนี้

1) ในระดับความจำ นักศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายมีแนวโน้มจะจำกฎเกณฑ์ของคำช่วยชี้สถานที่ได้มาก โดยเวลาผู้สอนชี้แนะให้นักศึกษาควรให้นักศึกษาจำกฎเกณฑ์ของแต่ละคำช่วยให้ได้ก่อน ไม่ควรจะให้นักศึกษาจำเป็นรูปแบบ “คำช่วย+คำกริยา” เท่านั้น เพราะจะทำให้เกิดความผิดพลาดในการเลือกใช้คำช่วยได้ง่าย ดังเช่น ผลการศึกษาด้านต้นจะพบว่า เมื่อนักศึกษาเห็นคำว่า の へ る นักศึกษาจำเป็นรูปแบบว่า 「山にのへる」 โดยไม่สนใจว่าเป็นคันจิคำเดียวกันหรือไม่ ประกอบกับความหมายที่มีความคล้ายคลึงกัน คือ ขึ้นเขา (ปีนเขา) กับขึ้นบันได จึงทำให้นักศึกษาเลือกตอบโดยความจำทันที หรือในกรณีคำกริยา つ と ぬ る แม้ในผลงานวิจัยนี้ นักศึกษากลุ่มเป้าหมายจะเลือกใช้คำช่วยได้ถูกต้องจำนวนมากโดยอาศัยความจำ แต่อย่างไรก็ตาม การอาศัยความจำอย่างเดียวอาจทำให้นักศึกษาสับสนได้เมื่อเจอกริยาอื่น ๆ ที่มีความคล้ายคลึงกัน เช่น 働 く , 仕事をする การอธิบายนัยยะของคำกริยาที่คล้ายคลึงกันน่าจะทำให้นักศึกษาจำและใช้คำช่วยได้ถูกต้องมากกว่า เช่นเดียวกับกรณีคำช่วยที่ใช้กับคำกริยาเคลื่อนที่ผ่าน นักศึกษาจำกฎเกณฑ์ว่าสถานที่ที่กริยาเคลื่อนที่ผ่านจะต้องใช้คำช่วย を ดังนั้น คำกริยาอย่าง 通 る (ผ่าน) จึงมีผู้ตอบถูกจำนวนมาก แต่เมื่อเปลี่ยนคำกริยากลายเป็น 「川の上を歩 く」 ที่เป็นกริยาเคลื่อนที่ผ่านเช่นเดียวกัน นักศึกษาบางส่วนกลับมองเป็นสถานที่ที่ประธานเคลื่อนที่ไปติดอยู่ จึงใช้ に ซึ่งคาดว่า นักศึกษาคงคิดว่า 歩 く คือ “เดินไป” จึงคิดว่าสถานที่คือจุดหมายปลายทางที่ชี้ด้วย に ทั้งที่

歩 < มีนัยเพียง “เดิน” มิใช่คำกริยาแสดงการมุ่งหน้าไปที่ใด ดังนั้น เมื่อเริ่มสอนคำกริยาเคลื่อนที่ผ่าน อาจให้นักศึกษาลองคิดว่า คำกริยาเคลื่อนที่ผ่านคือการเคลื่อนที่อย่างไร ให้ลองยกตัวอย่างว่ามีคำกริยาอะไรบ้างในภาษาไทยที่ตรงกับคุณสมบัตินี้ แล้วให้ลองนึกถึงสถานที่ที่กริยาเหล่านั้นผ่าน อีกทั้งอาจต้องอธิบายความหมายจริง ๆ ของคำกริยาที่นักศึกษาอาจเข้าใจสับสนเช่นเดียวกับ 歩 <

2) ในระดับความเข้าใจ จากผลสำรวจพบว่า นักศึกษากลุ่มเป้าหมายที่เลือกใช้คำช่วยติดมีแนวโน้มจะเกิดจากความสับสนหรือไม่เข้าใจความหมายของคำกริยา เช่น คำกริยา 生活する (ใช้ชีวิต) เป็นกริยาที่เกิดการกระทำ แต่ นักศึกษาจะนำไปเชื่อมโยงกับคำกริยา 住む เพราะมองจากมุมมองว่า ใช้ชีวิตอยู่ที่ไหน คือ การอาศัยอยู่ที่ไหน ในทำนองเดียวกัน กริยา 待つ, 休む, 寝る นักศึกษาก็มักจะคิดว่า คำกริยา “คอย หยุดพัก หรือนอน” น่าจะใช้คำช่วย に เพราะคิดว่าคำกริยาเหล่านี้ไม่เกิดการกระทำ เป็นคำกริยาที่อยู่นิ่ง ๆ จึงนำไปเชื่อมโยงกับคำกริยามีตัวตน คือ กริยา いる ส่งผลให้เลือกคำช่วยผิด นั้นแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีมุมมองต่อคำกริยาเหล่านี้ในคนละมุมมองกับชาวญี่ปุ่น ผู้สอนควรเน้นย้ำประเภทของคำกริยาเหล่านี้ให้นักศึกษาเข้าใจว่า แม้ประธานจะไม่ได้แสดงออกกับกริยาที่มากมายอย่างเห็นได้ชัด แต่คำกริยาดังกล่าวข้างต้นก็ถือว่าเป็นคำกริยาที่แสดงการกระทำ นอกจากนี้ จากผลการศึกษาพบแนวโน้มว่า เมื่อนักศึกษาเจอคำกริยาที่พบเมื่อตอนเริ่มเรียนช่วงแรก ๆ จะมีแนวโน้มที่จะไม่พิจารณาบริบท หรือความนัยของคำกริยานั้นก่อนเติมคำช่วย เช่น กริยา 行く ก็เติมคำช่วย に หรือ ~ ทันที กริยา 出かける คล้ายกับ 出る จึงเลือกเติมคำช่วย を หรือคำกริยา 降る ก็เติมคำช่วย を โดยไม่พิจารณาว่าคำนามที่มาข้างหน้าเป็นยานพาหนะที่ลงหรือไม่ และจุดที่ต้องระวังอีกจุดเกี่ยวกับเรื่องนี้ คือ มีแนวโน้มว่าเมื่อนักศึกษาที่ตอบผิดพบประโยคที่มีกริยา 2 คำขึ้นไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีกริยา 行く หรือ 来る รวมอยู่ในประโยค นักศึกษามักจะเลือกพิจารณาดูคำกริยาจากคำนามที่เป็นสถานที่เป็นสถานที่ ข้างหน้าว่า คำนามนี้มักใช้คู่กับคำกริยาใดมากกว่ากัน เช่น あそこ ( ) 休んで行く นักศึกษาเลือกมอง 行く มากกว่า 休む เนื่องจากคุ้นเคยกับประโยคว่า ไป(พัก)ที่โน่น แต่ในขณะที่ประโยค 公園 ( ) 散歩に行く นักศึกษาเห็นว่าคำนาม 公園 น่าจะมีความสัมพันธ์กับ 散歩 คือ “เดินเล่นที่สวนสาธารณะ” มากกว่าจะบอกแค่ว่า 公園に行く คือ “ไปสวนสาธารณะ” ดังนั้น ผู้สอนควรย้ำเตือนให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของบริบทในประโยคและความสัมพันธ์ของสถานที่นั้นกับกริยา อย่ายึดติดกับรูปแบบประโยคที่เคยพบบ่อย ๆ มากกว่าจะมองบริบทในประโยคนั้น ๆ และที่สำคัญคือ ต้องดูส่วนท้ายของคำกริยา เช่น ส่วนที่ผันหรือคำเชื่อมที่ติดอยู่ด้วย

3) ในระดับการประยุกต์ใช้ มีเป้าหมายให้นักศึกษาจดจำ เข้าใจ และสามารถนำกฎเกณฑ์ที่เคยเรียนไปประยุกต์ใช้กับสิ่งที่ยังไม่เคยเรียน เหมือนคำอธิบายของนักศึกษาบางส่วนที่พิจารณาคำกริยาที่ไม่เคยเรียน และนำไปเปรียบเทียบกับคำกริยาที่มีลักษณะเดียวกันได้ แน่นนอนว่า ย่อมมีข้อผิดพลาดในกระบวนการคิด หรือการพิจารณาบริบทต่าง ๆ ดังนั้น เพื่อฝึกวิธีคิดจัดกลุ่มคำกริยา ผู้สอนอาจทดลองให้นักศึกษามีโอกาสได้คิดวิเคราะห์จนสามารถถกผลึกความรู้ได้เอง เช่น อาจให้จับคู่พูดคุยหรือแสดงความคิดเห็นในแ่งมุมที่แตกต่างจากภาษาไทย การฝึกค้นหาตัวอย่างคำกริยาหรือประโยคที่ใช้คำกริยานั้นในสื่อต่าง ๆ ควบคู่ไปกับวิธีการสอนโดยทางตรงที่ผู้สอนใช้การบรรยายฝ่ายเดียว

ผลงานวิจัยในครั้งนี้แสดงผลสัมฤทธิ์ของการสอนคำช่วยผ่านวิธีการสอนแบบทางตรงของสาขาภาษาญี่ปุ่น คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลปรากฏให้เห็นว่า ได้ผลลัพธ์บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ของหลักสูตร แต่อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางสภาวะของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป รวมไปถึงลักษณะนิสัยในการเรียนรู้ของนักศึกษาที่จะเปลี่ยนไปตามยุคสมัย กล่าวกันว่า การสอนโดยให้นักศึกษาเป็นศูนย์กลาง โดยการฝึกให้นักศึกษาคิด วิเคราะห์ และสามารถตกผลึกความคิดได้เอง แทนที่จะท่องจำกฎเกณฑ์ที่อาจารย์เป็นฝ่ายป้อนข้อมูลความรู้ ก็เป็นวิธีการสอนหนึ่งที่เหมาะกับนักศึกษาในยุคปัจจุบัน แต่วิธีการสอนนี้จะส่งผลสัมฤทธิ์ให้นักศึกษาสามารถใช้คำช่วยได้ถูกต้องมากขึ้นจริงหรือไม่ และสามารถนำพานักศึกษابรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ได้ถึงระดับใด ก็เป็นหัวข้อที่น่าจะนำมาวิจัยเปรียบเทียบต่อไปในอนาคต เพื่อจะได้นำไปพัฒนาการสอนให้ดียิ่งขึ้น

รายการเอกสารอ้างอิง

- Anderson, L.W., & Krathwohl, D.R., Eds. (2011). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: a revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. Complete edition. New York : Longman.
- Bloom, B., Englehart, M. Furst, E., Hill, W., & Krathwohl, D. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook I: Cognitive domain*. New York, Toronto: Longmans, Green.
- Chanchay, S., Thongkamkaew, A. & Naphatthalung, N. (2014). Ability in Reading Comprehension and Written Communication of the First Grade Students by Using Direct Instruction with Graphic Organizers. *Journal of Education, Prince of Songkla University*, 25 (1) : 72-81.
- Chawengkitwanich, S. (2013). On The Use of Japanese Particles Showing Location 'ni' and 'de' of Thai Learners. *Japanese Studies Journal*. 30 (2) : 75-93. (In Thai)
- Jongsutjarittam, P. (2006). A Study on the Error Rate of Particles of University Entrance Examination. *The Japan Foundation Bangkok Japanese Culture Center Bulletin of Japanese Education*, (3) : 53-64. (In Thai)
- Joyce, B., & Marcha, Wl. (1996). *Model of Teaching*. 4TH ed. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall.
- Kamimura, F. (2003). On L2 Learners' Acquisition of Japanese Particle "ni". *Ariake : Kumamoto University linguistic papers*, 2 : 151-170. (In Japanese)

- Khammani, T. (2017). *Science of teaching Pedagogy: Knowledge in order to provide an effective learning process*. 21st ed. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai)
- Na ranong, S. (2003). Study on grammatical errors in elementary and intermediate Japanese composition writing of Thai students: Problems in using particles, *Proceedings of 41th Kasetsart University Annual Conference: Education, Social Sciences, Economics, Business Administration, Home Economics, Humanities*, pp.448-455, Bangkok, Kasetsart University. (In Thai)
- Okada, M., & Hayashida, M. (2016). Acquisition of the Goal Particle ni and the Active Particle de by Intermediate Level Chinese-Speaking Japanese Learners. *Nihongokyoku*, (163) : 48-63. (In Japanese)
- Pradubwate, R. (2017). Technology Learning Management Guidelines by using Bloom's taxonomy. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and Arts)*, 10 (3) : 1051-1065.
- Promratana, P.L. (2015). *Developing Question-Asking Skills Based on the Concept of Bloom's Taxonomy for Designing Achievement Test*. Retrieved 1 May 2020, from http://www.educathai.com/upload/content/file_1447182498.pdf. (In Thai)
- Sakoda, K. (2001). A Language Processing Strategy that Produces Learners' Errors : The Case of 'NI' and 'DE' Showing Location. *Bulletin of the Department of Teaching Japanese as a Second Language*, Hiroshima University, (11) : 17-22. (In Japanese)
- Shimada, K. (2011). Analysis of misuse of learners of Japanese-A case study of native Chinese speakers. *Yamaguchi Kokubun*, (34) : 96-106. (In Japanese)
- Yamaguchi, K. (2017). On the characteristics of sentences in which overuse of "ni" appeared in the composition of beginner learners, *Academia. Literature and language*, (101) : 169-184. (In Japanese)